

Projektas "Viešųjų paslaugų kokybės gerinimas diegiant "Vieno langelio" principą" (projekto kodas Nr. VP1-4.3-VRM-01-V-01-027) finansuojamas pagal 2007-2013 m. Žmogiškųjų išteklių plėtros veiksmų programos 4 prioriteto „Administracinių gebėjimų stiprinimas ir viešojo administravimo efektyvumo didinimas“ įgyvendinimo priemonę VP1-4.3-VRM-01-V „Viešųjų paslaugų kokybės iniciatyvos“

Piliečių sąmoningumo gaisrų prevencijos srityje tyrimas

Gyventojai

Vykdytojas:

spinter tyrimai

BŪDAS ŽINOTI

2010 m. rugsėjo mėn.

VILNIUS

Turiny

I. TYRIMO METODIKA	2
II. TYRIMO REZULTATAI	5
1. Dokumentacijos tvarkymas.....	5
2. Nuostatos apie tarnybą	12
3. Nelaimių prevencija.....	23
4. Žinios ir nuostatos dėl priešgaisrinio saugumo	34
5. Informacijos šaltiniai	51
6. Civilinė sauga	54
III. TYRIMO REZULTATŲ APIBENDRINIMAS.....	60

I. TYRIMO METODIKA

Viešosios nuomonės ir rinkos tyrimų bendrovė "Spinter tyrimai" 2010 metų liepos 24-rugsėjo 9 dienomis atliko šalies gyventojų tyrimą dėl Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento (toliau – PAGD) ir jam pavaldžių įstaigų teikiamų viešųjų paslaugų kokybės, o taip pat dėl gyventojų žinių, sąmoningumo lygmens gaisrų prevencijos srityje.

1.1 Tyrimo tikslas

Nustatyti visuomenės pasitenkinimą PAGD ir jam pavaldžių įstaigų teikiamomis administracinėmis paslaugomis, o taip pat nustatyti gaisrų prevencijos formų efektyvumą.

1.2 Tyrimo metodas

Apklausa – *standartizuotas interviu*, naudojant standartizuotą su Užsakovu suderintą klausimyną. Standartizuotą interviu atlieka profesionalus apklausėjas. Jis veda pokalbį su respondentu pagal parengtus klausimus, atsakymus fiksuodamas klausimyne.

1.3 Tikslinė grupė

18-75 m. Lietuvos gyventojai.

1.4 Tyrimo imtis

Tyrimo metu buvo apklaustas 3001 respondentas.

1.5 Atranka

Tyrimo metu naudotas daugiapakopės stratifikuotos tikimybinės atrankos metodas. Šis atrankos metodas užtikrina duomenų reprezentatyvumą, t. y. kiekvienas tikslinės teritorijos namų ūkis turi vienodas galimybes būti apklaustas ir atrankinė visuma pagal tikslinius kriterijus atitinka generalinę visumą. Tyrimo rezultatai reprezentuoja 18 iki 75 metų tikslinės grupės atstovų nuomones ir vertinimus.

1.6 Tyrimo lokacija

Visi Lietuvos regionai, atrankiniai taškai išdėstyti taip, kad reprezentuotų visą šalies teritoriją.

1.7 Duomenų analizė

Duomenų analizė buvo atliekama, naudojant SPSS/PC programinę įrangą.

Ataskaitoje pateikiami bendrieji atsakymų pasiskirstymai (procentai) ir pasiskirstymai pagal socialines-demografines charakteristikas (žr. Priedus).

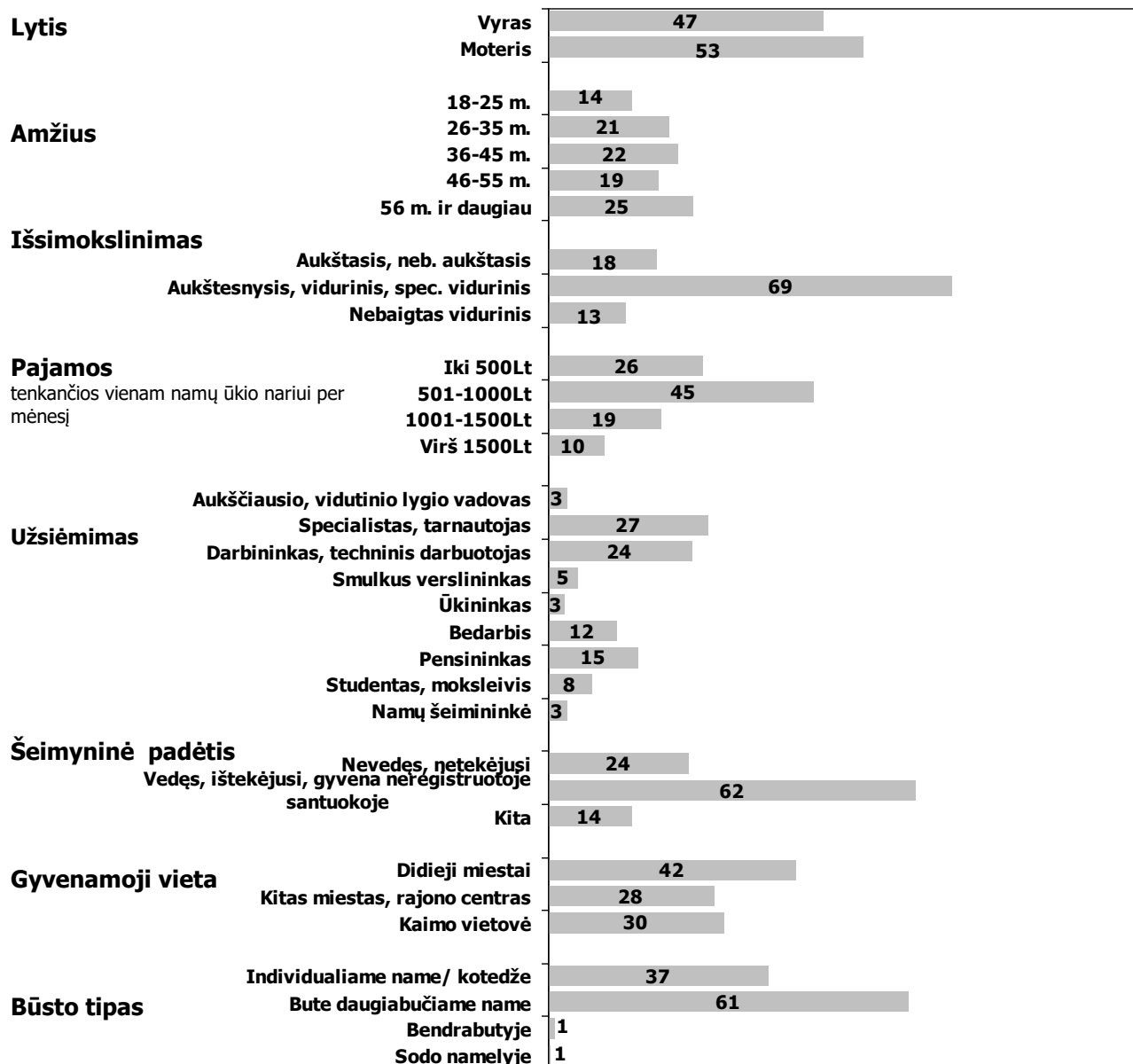
1.8 Statistinė duomenų paklaida

Atrankiniuose kiekybiniuose tyrimuose visada išlieka statistinės paklaidos tikimybė, į kurią būtina atsižvelgti interpretuojant duomenis. Pvz.: jeigu apklausus 3001 respondentą gavome, jog 13,8 proc. apklaustųjų teigia per paskutinius 2 metus patys gesinę ar buvę gaisro gesinimo liudininkais, tai yra 95 proc. tikimybė, kad tikroji reikšmė yra tarp 12,5 ir 15,1 proc.

Įverčio tikslumas mažėja, mažėjant analizuojamų atsakymų skaičiui. Toliau pateikiama lentelė, padedanti įvertinti statistinę paklaidą.

%	%	%	%	%	%	%	%	%
	5	10	15	20	25	30	40	50
	95	90	85	80	75	70	60	50
N								
100	4.4	6.0	7.1	8.0	8.7	9.2	9.8	10
200	3.1	4.2	5.0	5.7	6.1	6.5	6.9	7.1
300	2.5	3.5	4.1	4.6	5.0	5.3	5.7	5.8
400	2.2	3.0	3.6	4.1	4.3	4.6	4.9	5.0
500	1.9	2.7	3.2	3.6	3.9	4.1	4.4	4.5
750	1.6	2.2	2.6	2.9	3.2	3.3	3.6	3.7
1000	1.4	1.9	2.3	2.5	2.7	2.9	3.1	3.1
3000	0.8	1.1	1.3	1.4	1.6	1.6	1.8	1.8

1.9 Respondentų socialinės-demografinės charakteristikos

II. TYRIMO REZULTATAI

1. Dokumentacijos tvarkymas

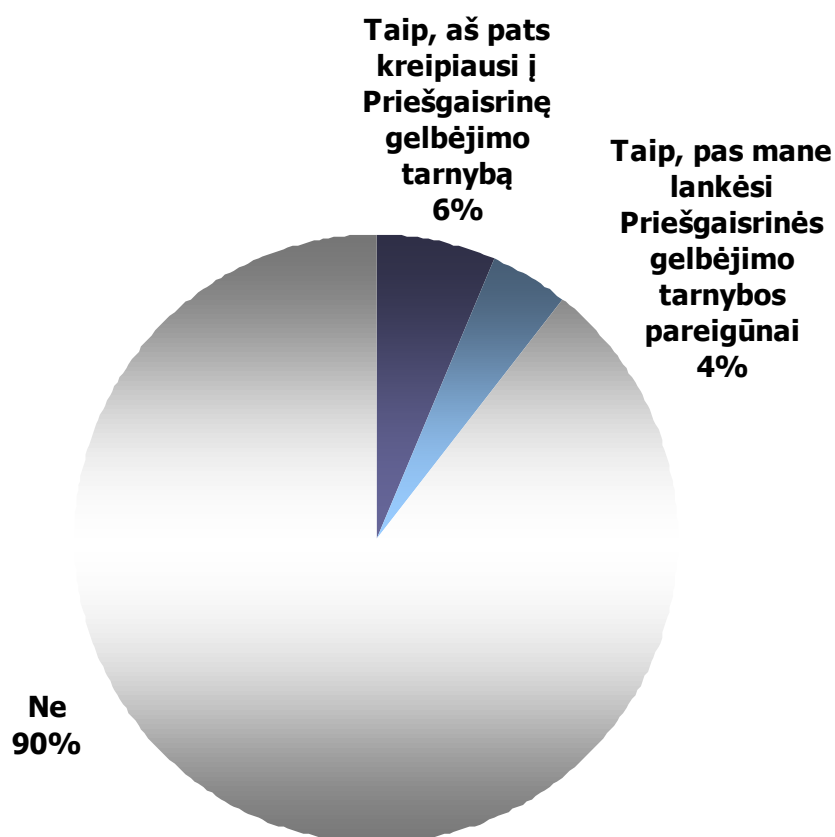
10 proc. apklaustų šalies gyventojų teigė bendravę su Priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos darbuotojais per paskutinius 24 mėn.: 6 proc. patys kreipėsi į Priešgaisrinę gelbėjimo tarnybą, o 4 proc. sulaukė tarnybos pareigūnų apsilankymo (Pav.1.1).

Statistiškai reikšmingų rezultatų skirtumų pagal respondentų socialines-demografines charakteristikas nėra. (Priedai, Lentelė Nr.1).

Pav.1.1

Ar per paskutinius 24 mėnesius teko bendrauti su Priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos darbuotojais? (Proc.)

N=3001

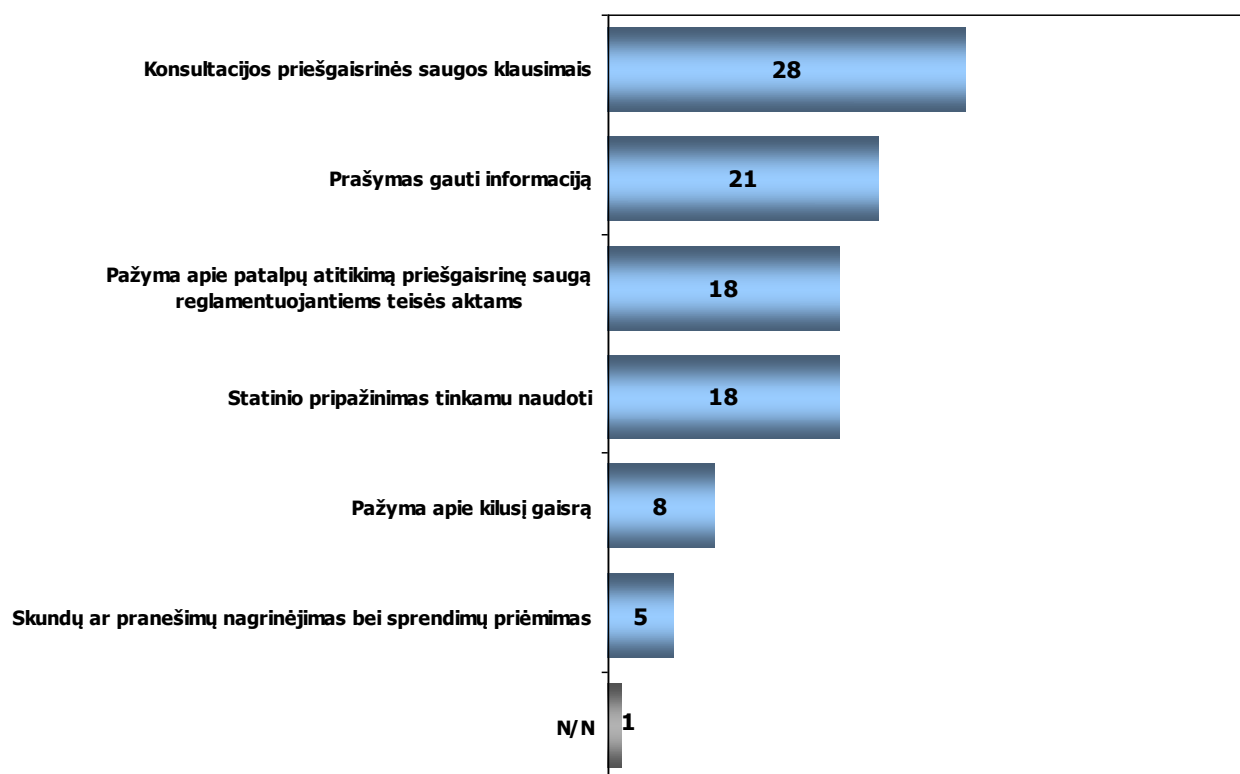
Dažniausiai į Priešgaisrinę gelbėjimo tarnybą kreiptasi dėl konsultacijų priešgaisrinės saugos klausimais (28 proc.). 21 proc. atvejų kreiptasi prašant gauti informacijos (apie veiklą, funkcijas, administracines paslaugas). Po 18 proc. besikreipusiųjų paminėjo kreipęsi dėl pažymos apie patalpų atitikimą priešgaisrinę saugą reglamentuojantiems teisės aktams ar dėl statinio pripažinimo tinkamu naudoti. Dėl pažymos apie kilusį gaisrą teko kreiptis 8 proc., dėl skundų ar pranešimų nagrinėjimo bei sprendimų priėmimo – 5 proc. (Pav.1.2).

Konsultacijas priešgaisrinės saugos klausimais dažniau paminėjo 26-35 m. amžiaus respondentai, didžiausias pajamas turintys tyrimo dalyviai. Prašymus gauti informaciją – kaimo vietovių gyventojai. Pažymas apie kilusį gaisrą – moterys. (Priedai, Lentelė Nr.2).

Pav.1.2

Kokiu tikslu kreipėtės į Priešgaisrinę gelbėjimo tarnybą? (Proc.)

N=193

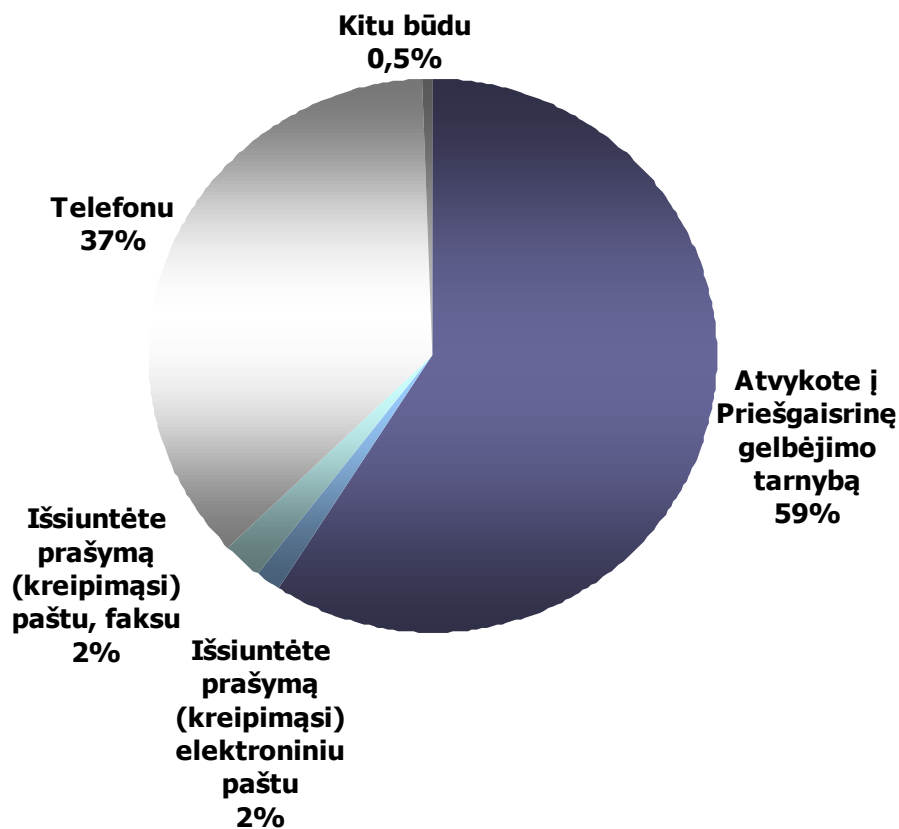
59 proc. atvejų buvo atvykta į Priešgaisrinę gelbėjimo tarnybą. 37 proc. kreipėsi telefonu, po 2 proc. – el.paštu ar paštu, faksu. (Pav.1.3).

Vyrai į Priešgaisrinę gelbėjimo tarnybą dažniau vyko patys. Moterys, didžiausių pajamų atstovai bei mažesnių miestų/ rajonų centrų gyventojai dažniau kreipėsi telefonu. (Priedai, Lentelė Nr.3).

Pav.1.3

Kokiu būdu Jūs kreipėtės į Priešgaisrinę gelbėjimo tarnybą (jeigu kreipėtės keletą kartų, nurodykite, kokiu būdu dažniausiai)? (Proc.)

N=193

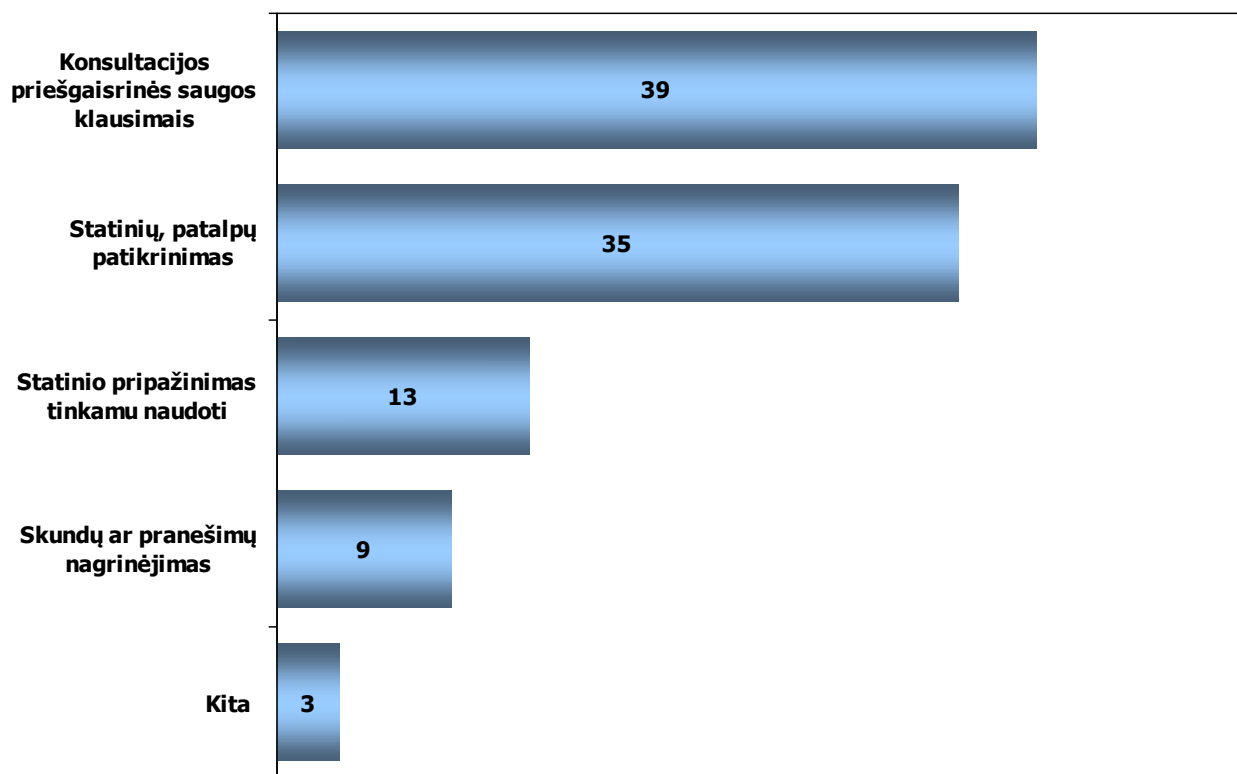
Priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos darbuotojai dažniausiai apsilankė dėl konsultacijų priešgaisrinės saugos klausimais (39 proc.). 35 proc. atvejų tikrino statinius, patalpas. 13 proc. – apsilankė dėl statinio pripažinimo tinkamu naudoti. 9 proc. – dėl skundų ar pranešimų nagrinėjimo. (Pav.1.4).

Konsultacijas priešgaisrinės saugos klausimais dažniau paminėjo moterys ir 18-35 m. amžiaus apklaustieji (Priedai, Lentelė Nr.4).

Pav.1.4

**Kokiu tikslu pas Jus lankėsi Priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos pareigūnas?
(Proc.)**

N=122

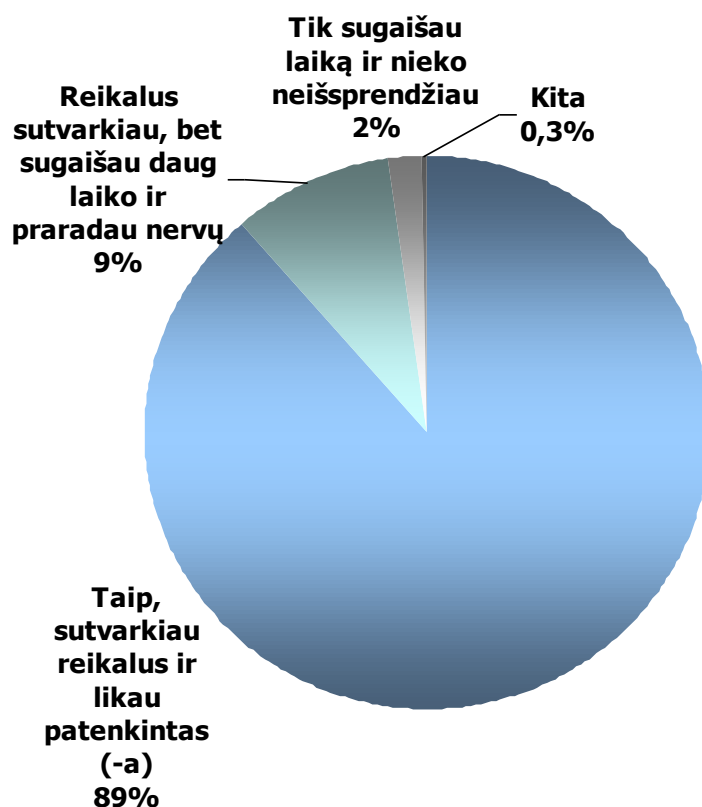
Didžioji dalis (89 proc.) bendravusiųjų su Priešgaisrinės gelbėjimo darbuotojais šią patirtį vertina teigiamai – susitvarkė reikalus ir liko patenkinti. 9 proc. teigimu, reikalai buvo sutvarkyti, tačiau tam buvo sugaišta daug laiko ir prarasta nervų. 2 proc. pripažino tik sugaišę laiko ir nieko neišsprendę. (Pav.1.5).

Statistiškai reikšmingų rezultatų skirtumų pagal respondentų socialines-demografines charakteristikas nėra. (Priedai, Lentelė Nr.5).

Pav.1.5

Vertinant bendrai Jūsų bendravimo su Priešgaisrine gelbėjimo tarnyba patirtį, ar Jūs likote patenkinti šiuo bendravimu? (Proc.)

N=315

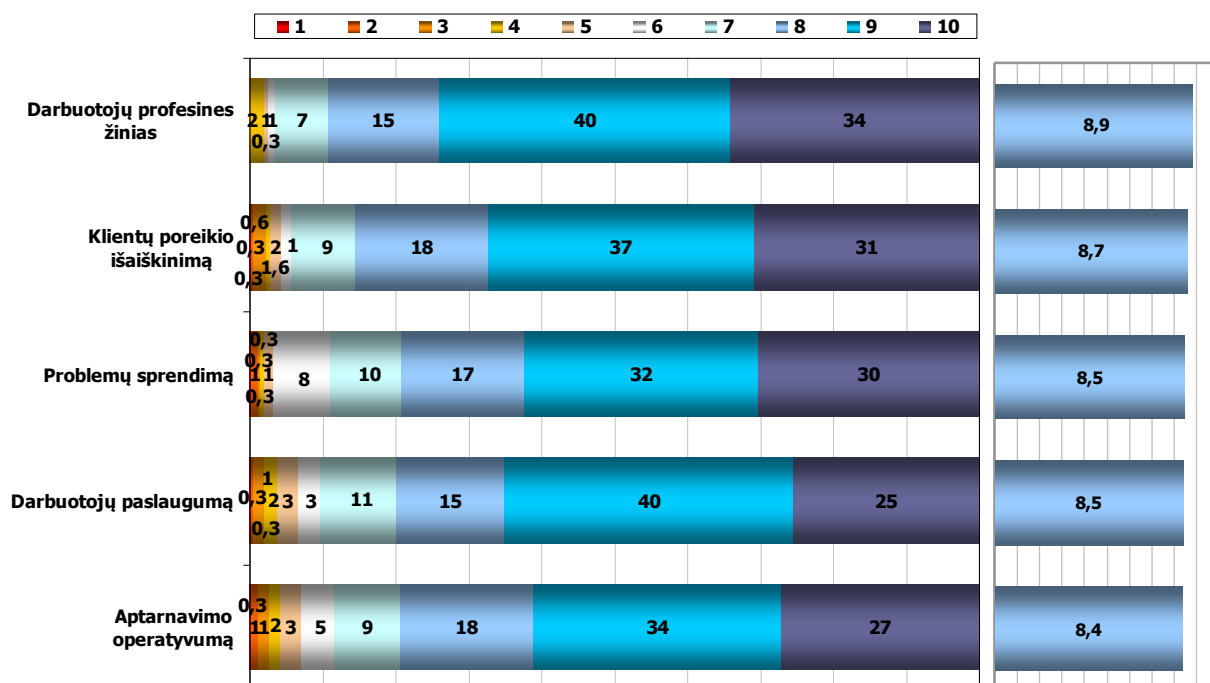
Atskiri bendravimo su Priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos pareigūnais aspektai vertinami gerai (8.4 ar daugiau balo iš 10). Palankiausiai vertinamos darbuotojų profesinės žinios (8.9 balo) bei klientų poreikio išaiškinimas (8.7 balo). Vidutiniškai 8.5 balo vertinama problemų sprendimas bei darbuotojų paslaugumas. 8.4 balo – aptarnavimo operatyvumas. (Pav.1.6).

Palankiau Priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos pareigūnų darbą linkę vertinti kaimo vietovių gyventojai (Priedai, Lentelė Nr.6).

Pav.1.6

Įvertinkite keletą Jūsų pasitenkinimo bendravimo su Priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos pareigūnais aspektų. Vertinimui naudokite 10 balų skalę, kur 1 reiškia labai blogą, neigiamą vertinimą, o 10 – labai gerą, teigiamą vertinimą (Proc., vidurkiai)

N=315

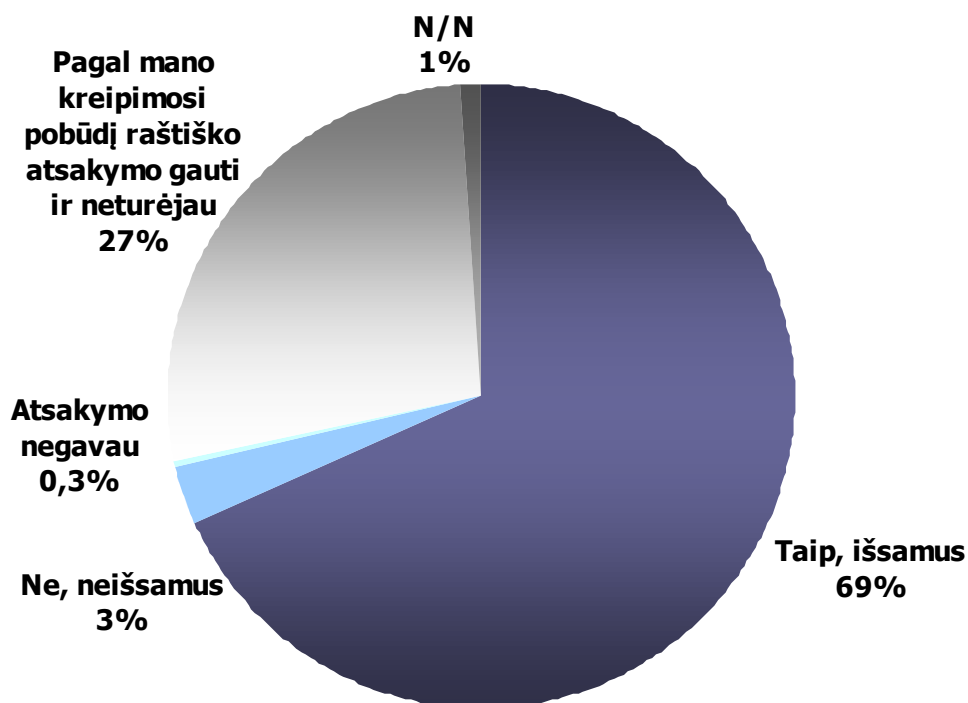
Dauguma (68 proc.) bendravusiųjų su Priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos pareigūnais nurodė, jog atsakymas į jų prašymą ar skundą buvo išsamus. 3 proc. teigė, jog sulaukė neišsamaus atsakymo. 1 respondentas nurodė, jog atsakymo negavo. Dar 27 proc. teigė, jog pagal jų kreipimosi pobūdį raštiško atsakymo gauti ir neturėjo. (Pav.1.7).

Vyrai dažniau nurodė, jog gavo išsamų atsakymą. Moterys dažniau paminėjo, jog jų kreipimosi pobūdis raštiško atsakymo nereikalavo (Priedai, Lentelė Nr.7).

Pav.1.7

Ar atsakymas/ -ai į Jūsų prašymus ar skundus buvo išsamus/ -ūs? (Proc.)

N=315

2. Nuostatos apie tarnybą

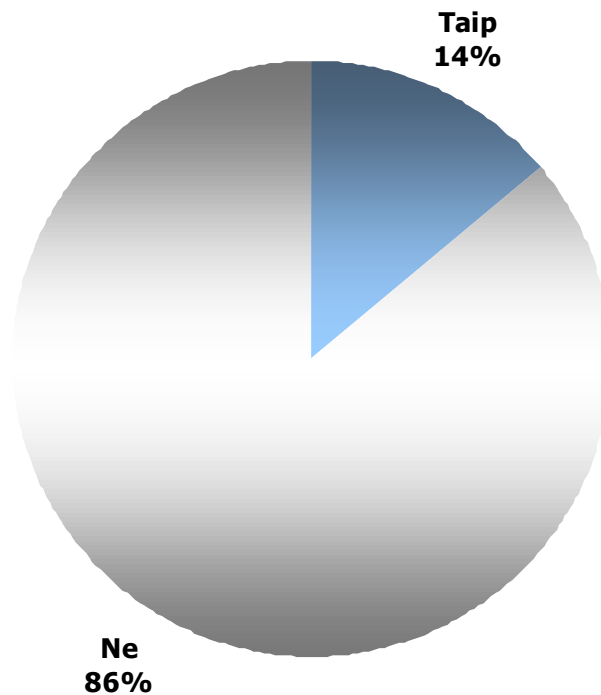
14 proc. apklaustų šalies gyventojų per pastaruosius 2 metus teko patiems būti gaisro ar jo gesinimo liudininkais (Pav.2.1).

Statistiškai reikšmingų rezultatų skirtumų pagal respondentų socialines-demografines charakteristikas nėra. (Priedai, Lentelė Nr.8).

Pav.2.1

Ar Jums per pastaruosius 2 metus teko pačiam/ pačiai būti gaisro ir jo gesinimo liudininku? (Proc.)

N=3001

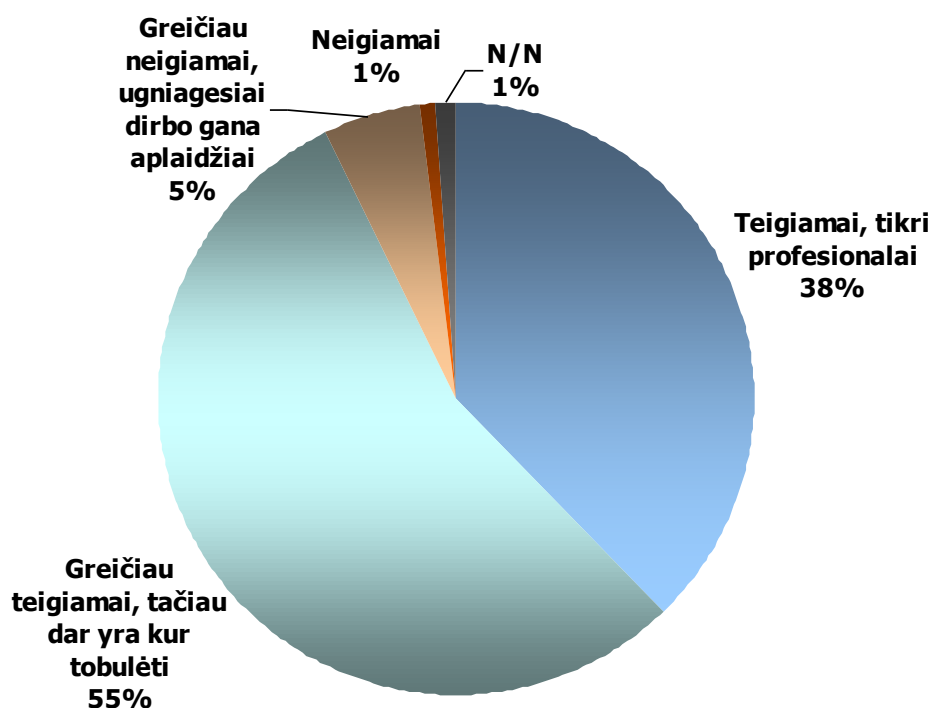
Absoliuti dauguma (93 proc.) susidūrusiųjų su gaisrais ar jų gesinimu ugniagesių-gelbėtojų profesionalumą gesinant gaisrą ar vykdant kitus gelbėjimo darbus vertina pozityviai: 38 proc. teigiamai, 55 proc. greičiau teigiamai. Negatyvios nuostatos laikosi 6 proc.: 5 proc. vertina greičiau neigiamai, 1 proc. neigiamai. (Pav.2.2).

Teigiamai ugniagesių-gelbėtojų profesionalumą dažniau vertina 36-55 m. amžiaus tyrimo dalyviai, aukščiausio išsimokslinimo atstovai, didžiausias pajamas turintys respondentai, didžiųjų miestų ir kaimo vietovių gyventojai (Priedai, Lentelė Nr.9).

Pav.2.2

Kaip Jūs vertinate ugniagesių gelbėtojų profesionalumą gesinant gaisrą ar vykdant kitus gelbėjimo darbus? (Proc.)

N=414

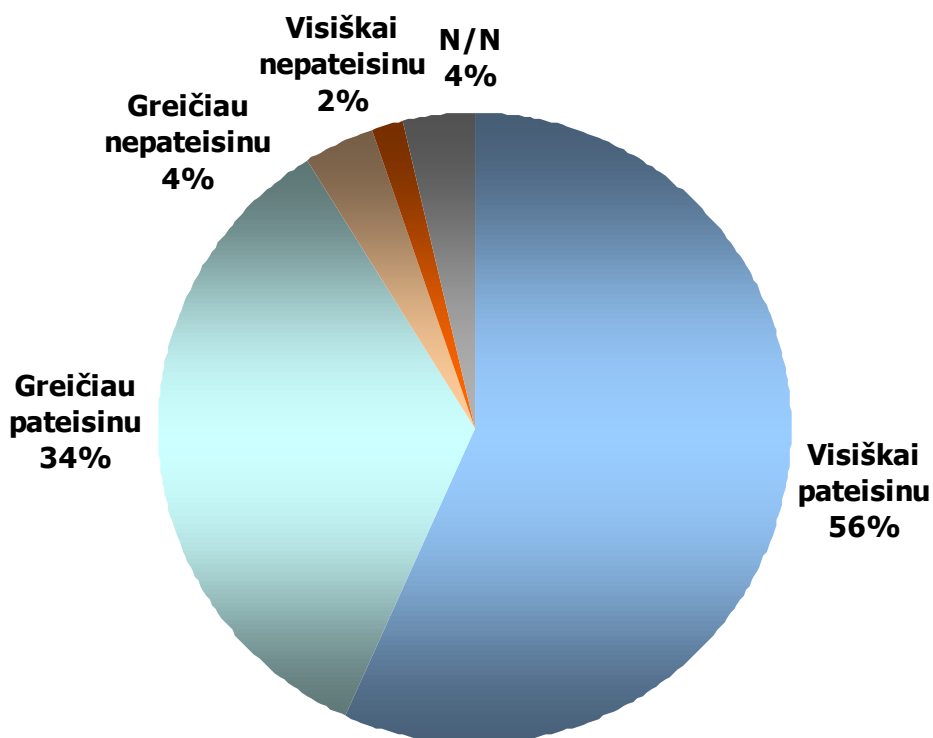
Didžioji dalis tyrimo dalyvių (91 proc.) yra linkę pateisinti priverstinį automobilio nutempimą, jeigu jis trukdo ugniagesiams privažiuoti iki gaisro ar kito įvykio vietos: 57 proc. visiškai pateisina, 34 proc. greičiau pateisina. Priešingą poziciją išsakė 5 proc. apklaustųjų. (Pav.2.3).

Statistiškai reikšmingų rezultatų skirtumų pagal respondentų socialines-demografines charakteristikas nėra. (Priedai, Lentelė Nr.10).

Pav.2.3

O kokia Jūsų nuomonė dėl priverstinio automobilio nutempimo, jeigu jis trukdo ugniagesiams privažiuoti iki gaisro ar kito įvykio vietos? (Proc.)

N=3001

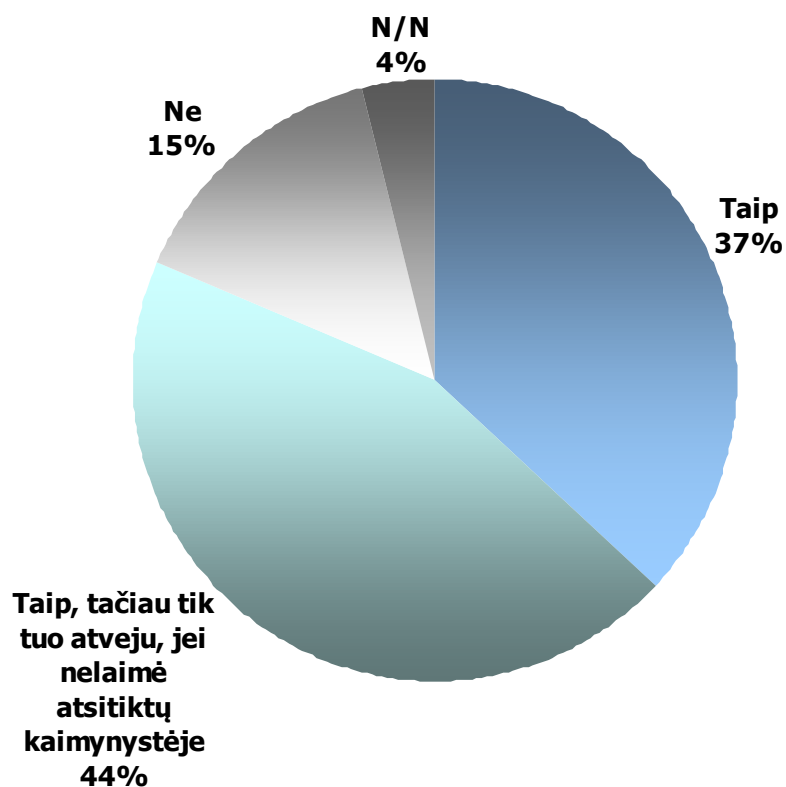
37 proc. respondentų sutiktų neatlygintinai talkinti ugniagesiams-gelbėtojams nelaimių metu. Dar 44 proc. sutiktų tai daryti tik tuo atveju, jei nelaimė atsitiktų kaimynystėje. Vis dėlto 15 proc. nebūtų linkę neatlygintinai talkinti ugniagesiams-gelbėtojams nelaimių metu. (Pav.2.4).

Besąlygišką nusiteikimą talkinti ugniagesiams-gelbėtojams nelaimių metu dažniau išreiškė 26-45 m. amžiaus respondentai ir kaimo vietovių gyventojai. Moterys dažniau teigė sutiksiančios talkinti, jei nelaimė atsitiktų kaimynystėje. (Priedai, Lentelė Nr.11).

Pav.2.4

Ar Jūs pats sutiktumėte neatlygintinai talkinti ugniagesiams-gelbėtojams nelaimių metu? (Proc.)

N=3001

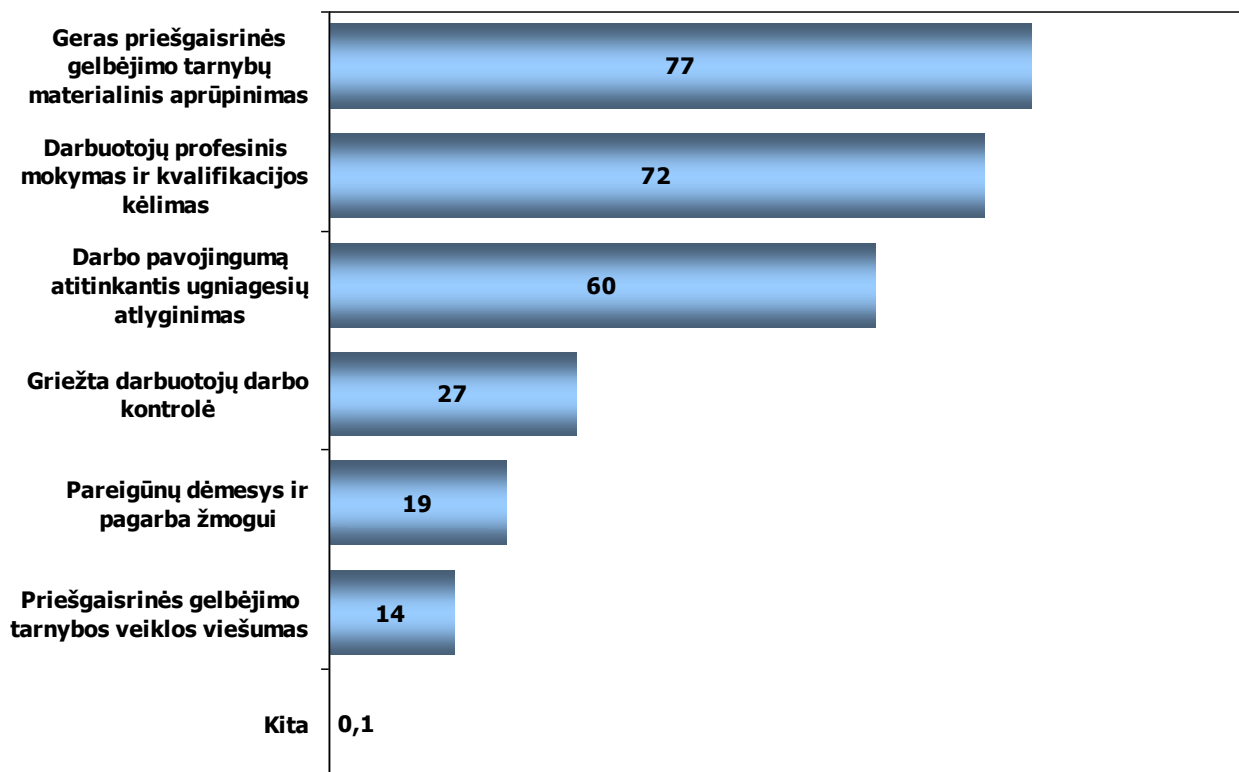
Apklaustų gyventojų nuomone, svarbiausios priemonės geram ugniagesių-gelbėtojų darbo užtikrinimui yra geras priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos materialinis aprūpinimas (77 proc.), darbuotojų profesinis mokymas ir kvalifikacijos kėlimas (72 proc.) bei darbo pavojingumą atitinkantis ugniagesių atlyginimas (60 proc.). 27 proc. tarp svarbiausių priemonių paminėjo griežtą darbuotojų darbo kontrolę, 19 proc. – pareigūnų dėmesį ir pagarbą žmogui, 14 proc. – priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos veiklos viešumą. (Pav.2.5).

Gerą priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos materialinį aprūpinimą dažniau nurodė mažiausių pajamų grupės atstovai, didmiesčių ir kaimo vietovių gyventojai. Darbo pavojingumą atitinkantį ugniagesių atlyginimą – didžiųjų miestų gyventojai. Griežtą darbuotojų kontrolę – mažesnių miestų/ rajonų centrų ir kaimo vietovių gyventojai. (Priedai, Lentelė Nr.12).

Pav.2.5

Jūsų nuomone, kokios priemonės yra svarbiausios geram ugniagesių-gelbėtojų darbo užtikrinimui? (Proc.)

N=3001

*Galimi 3 atsakymai; suma viršija 100 proc.

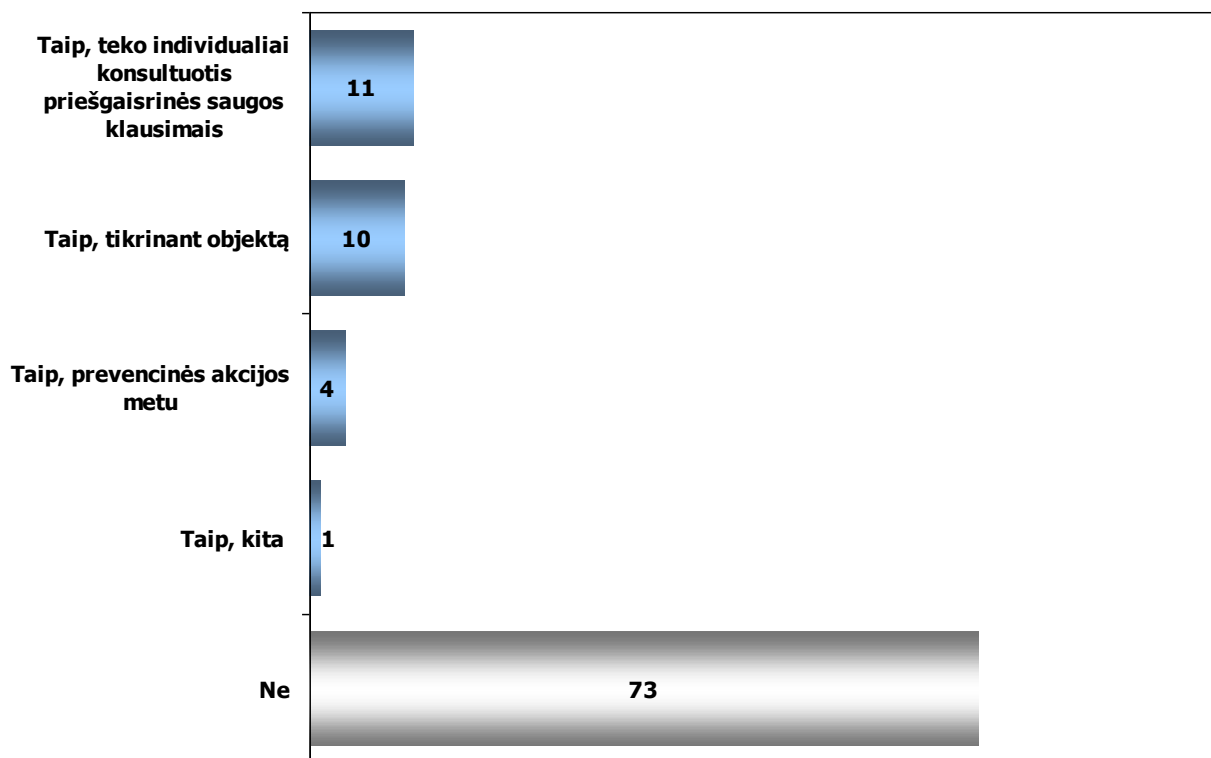
27 proc. apklaustųjų teigė susidūrę (bendravę) su priešgaisrinės priežiūros inspektoriumi: 11 proc. individualiai konsultavosi priešgaisrinės saugos klausimais, 10 proc. bendravo tikrinant objektą, 4 proc. – prevencijos akcijos metu, 1 proc. – kitais atvejais. 73 proc. respondentų nurodė niekada nesusidūrę (nebendravę) su priešgaisrinės priežiūros inspektoriumi. (Pav.2.6).

Didmiesčių ir kaimo vietovių gyventojai dažniau teigė konsultavęsi priešgaisrinės saugos klausimais (Priedai, Lentelė Nr.13).

Pav.2.6

Ar kada nors teko susidurti (bendrauti) su priešgaisrinės priežiūros inspektoriumi? (Proc.)

N=3001

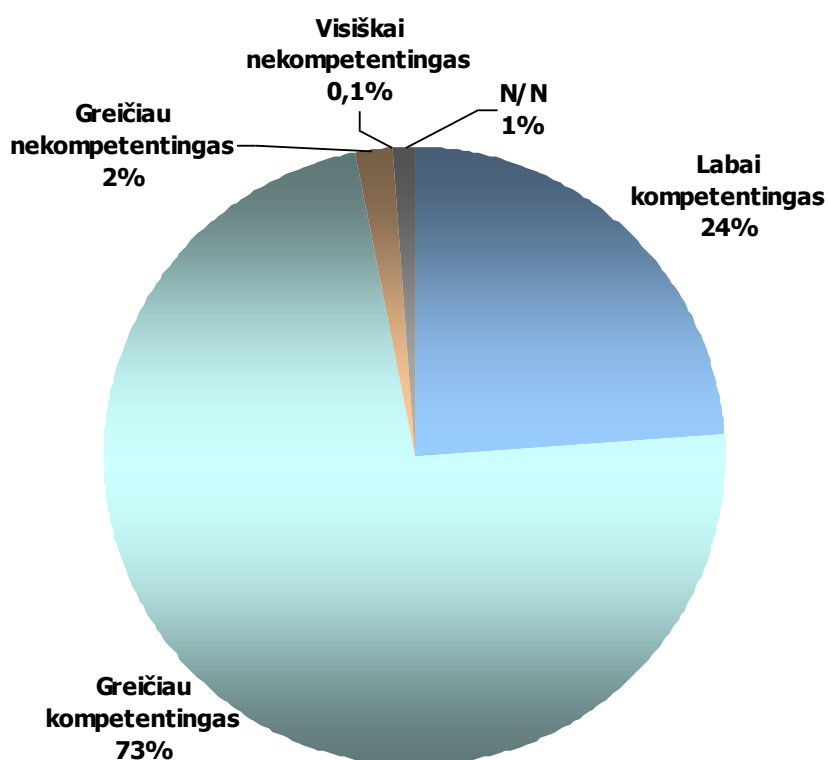
Absoliuti dauguma susidūrusiųjų (97 proc.) inspektorius kompetenciją vertina teigiamai: 24 proc. mano, jog inspektorius labai kompetentingas, 73 proc. – greičiau kompetentingas. Priešingą nuomonę išsakė 2 proc. bendravusiųjų su inspektoriumi. (Pav.2.7).

Inspektorius kompetenciją labai teigiamai dažniau vertina vyresni nei 45 m. apklaustieji (Priedai, Lentelė Nr.14).

Pav.2.7

Kaip vertintumėte inspektorius kompetenciją? (Proc.)

N=799

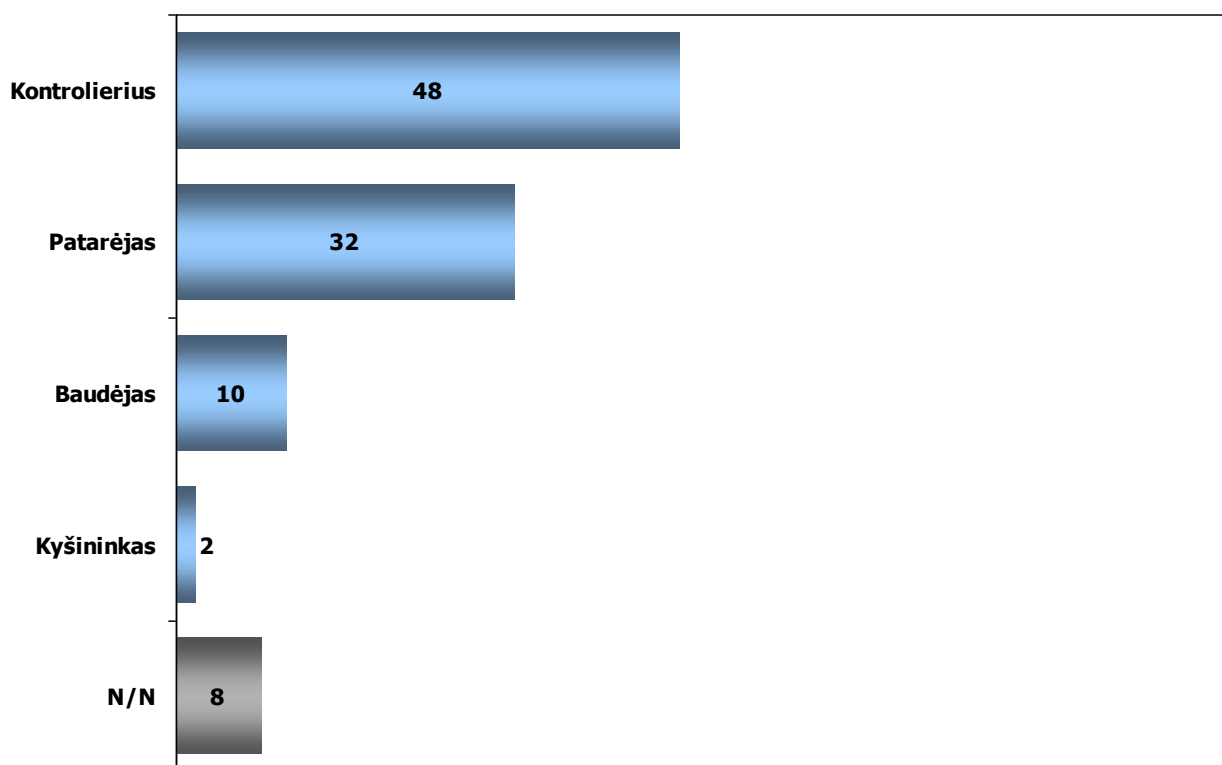
Beveik pusė (48 proc.) tyrimo dalyvių priešgaisrinės priežiūros inspektorius laiko kontrolieriumi. 32 proc. apklaustųjų inspektorius yra patarėjas. 10 proc. – baudėjas. Kyšininku inspektorius laiko 2 proc. respondentų. (Pav.2.8).

Kontrolieriumi priešgaisrinės priežiūros inspektorius dažniau laiko didmiesčių gyventojai. Patarėju – mažesnių miestu/ rajonų centrų ir kaimo vietovių gyventojai. (Priedai, Lentelė Nr.15).

Pav.2.8

Kuris iš žemiau pateiktų apibūdinimų geriausiai atspindi Jūsų požiūrį į priešgaisrinės priežiūros inspektorius? (Proc.)

N=3001

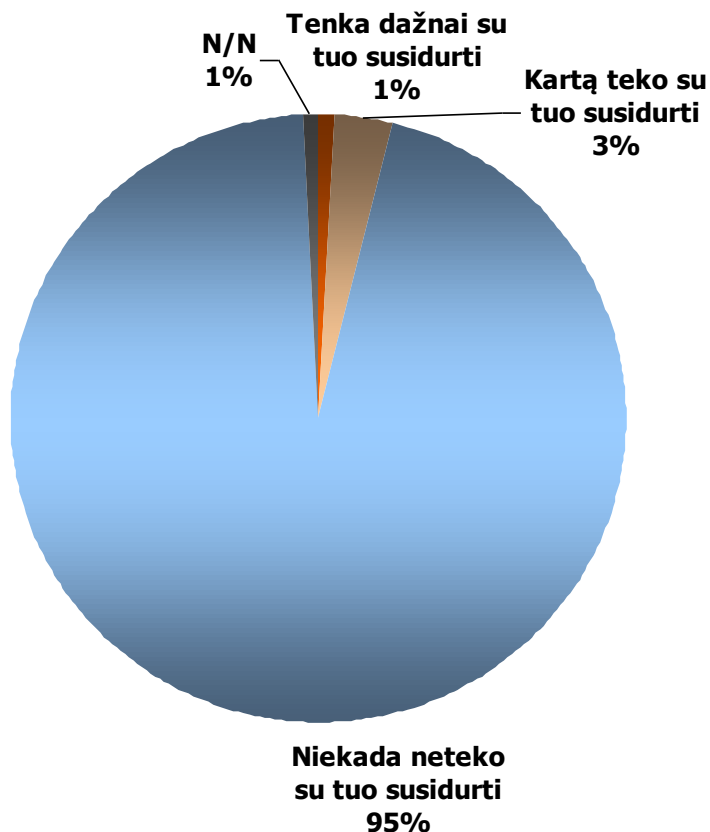
4 proc. apklaustųjų pripažino, jog jiems yra tekę susidurti su situacija, kuomet priešgaisrinės priežiūros inspektorius užuominomis arba kitaip leido suprasti, kad už palankų sprendimą ar paslaugos suteikimą reikalingas atitinkamas atlygis: 1 proc. su tokiomis situacijomis susitinka dažnai, 3 proc. tiesiog yra tekę susidurti. 95 proc. teigė su tokia situacija nesusidūrę. (Pav.2.9).

Statistiškai reikšmingų rezultatų skirtumų pagal respondentų socialines-demografines charakteristikas nėra. (Priedai, Lentelė Nr.16).

Pav.2.9

Ar Jums teko susidurti su situacija, kuomet priešgaisrinės priežiūros inspektorius užuominomis arba kitaip leido suprasti, kad už palankų klausimo sprendimą ar paslaugos suteikimą reikalingas atitinkamas atlygis? (Proc.)

N=3001

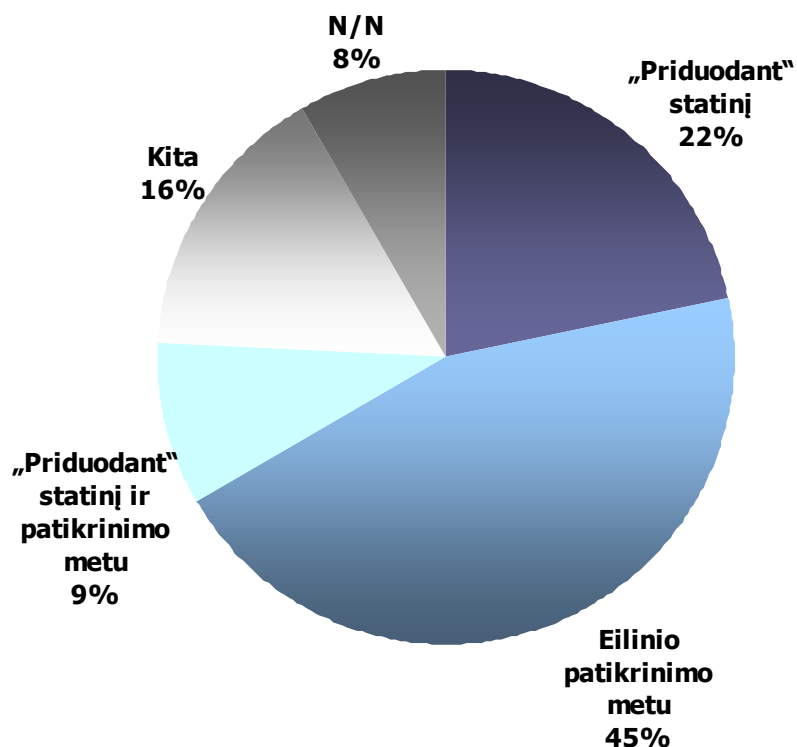
Dažniausiai (45 proc.) su už palankų klausimo sprendimą ar paslaugos suteikimą neoficialaus atlygio buvo prašoma eilinio patikrinimo metu. 22 proc. nurodė su tokia situacija susidūrę „priduodami“ statinį. Dar 9 proc. – ir „priduodami“ statinį, ir patikrinimo metu. Dar 16 proc. paminėjo kitokias aplinkybes. (Pav.2.10).

Statistiškai reikšmingų rezultatų skirtumų pagal respondentų socialines-demografines charakteristikas nėra. (Priedai, Lentelė Nr.17).

Pav.2.10

**Jei teko susidurti su korupcija, pasakykite, koku metu tai buvo daroma?
(Proc.)**

N=120

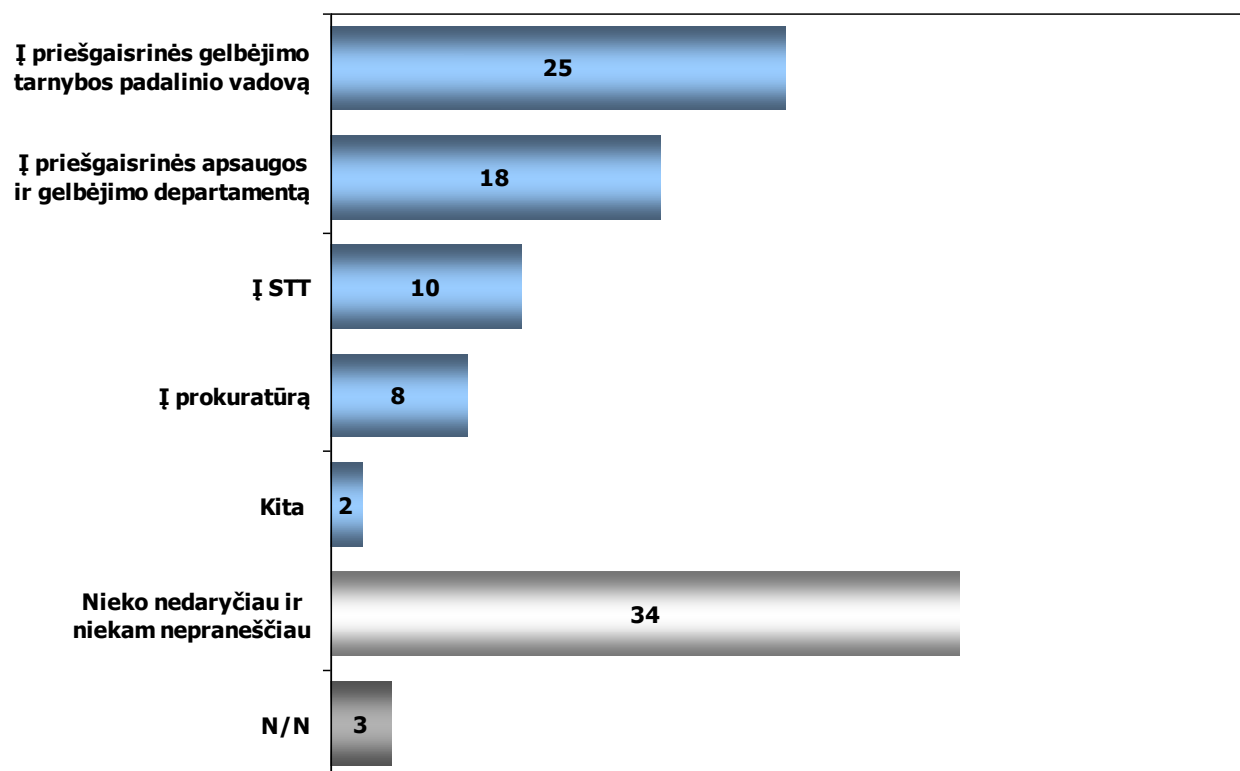
Kiek daugiau nei trečdalis (34 proc.) tyrimo dalyvių nurodė, jog pastebėję korupcijos apraiškas Priešgaisrinėje gelbėjimo tarnyboje nedarytų nieko ir niekam apie tai nepraneštų. 25 proc. teigė, jog tokiu atveju kreiptųsi į priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos padalinio vadovą. 18 proc. – į priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentą. 10 proc. – į STT. 8 proc. – į prokuratūrą. (Pav.2.11).

Į priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos vadovą dažniau būtų linkę kreiptis kaimo vietovių gyventojai. Į priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentą – didmiesčių gyventojai. Į STT – didžiausias pajamas turintys respondentai. Žemiausio išsimokslinimo atstovai bei mažesnių miestų/ rajonų centrų gyventojai dažniau pripažino, jog tokioje situacijoje nedarytų nieko ir niekur nesikreiptų. (Priedai, Lentelė Nr.18).

Pav.2.11

Kur kreiptumėtės, jei pastebėtumėte korupcijos apraiškas Priešgaisrinėje gelbėjimo tarnyboje? (Proc.)

N=3001

3. Nelaimių prevencija

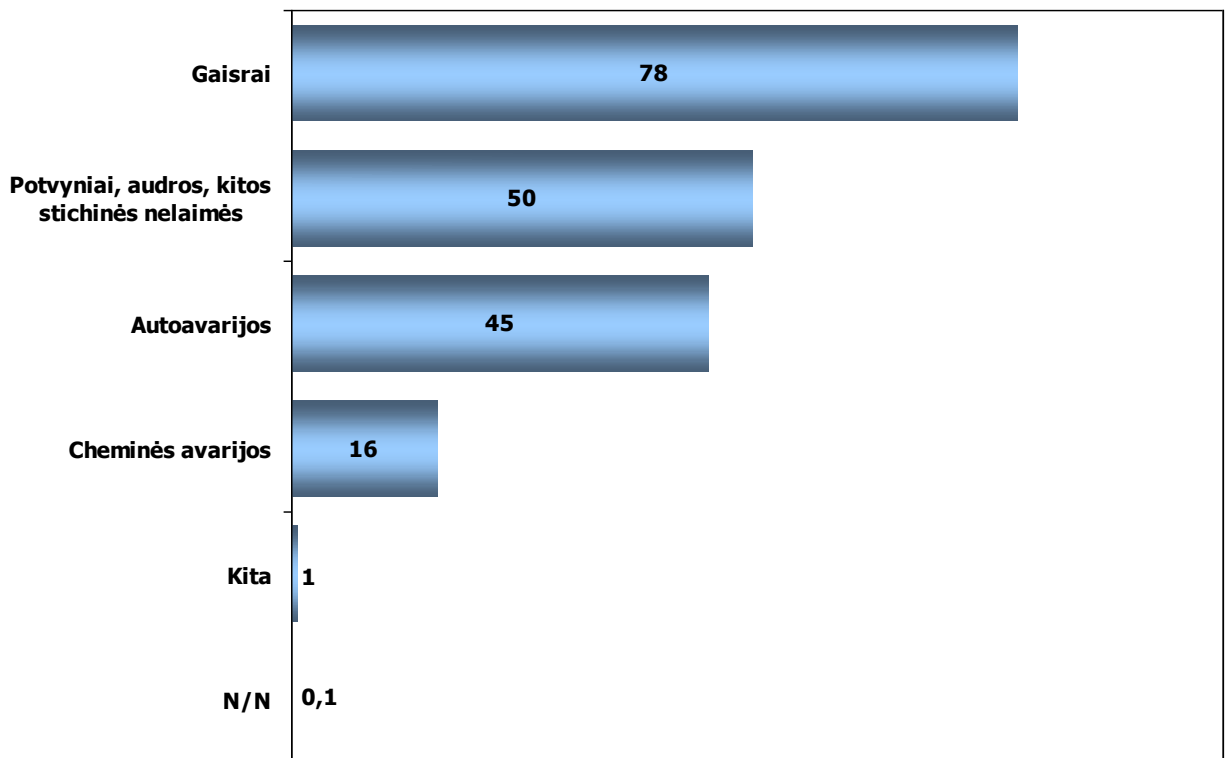
Didžiausią nerimą gyventojams kelia gaisrai (78 proc.). 50 proc. nurodė potvynius, audras, kitas stichines nelaimes. 45 proc. – autoavarijas. 16 proc. – chemines avarijas. (Pav.3.1).

Gaisrus dažniau paminėjo kaimo vietovių gyventojai. Potvynius, audras, kitas stichines nelaimes – mažesnių miestų/ rajonų centrų ir kaimo vietovių gyventojai. Autoavarijas – didmiesčių gyventojai. Chemines avarijas – visų miestų gyventojai. (Priedai, Lentelė Nr.19).

Pav.3.1

Kokios nelaimės Jums kelia didžiausią nerimą? (Proc.)

N=3001

*Galimi 2 atsakymai; suma viršija 100 proc.

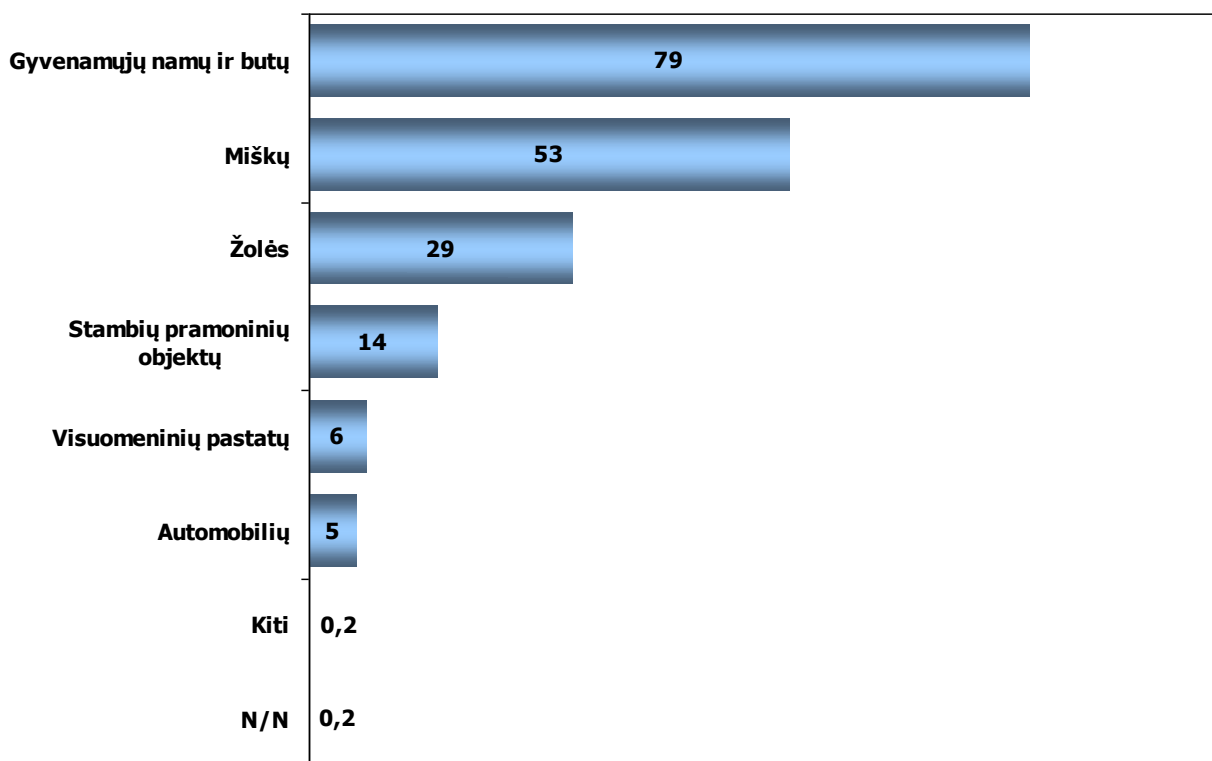
Didžiausią gyventojų susirūpinimą kelia gyvenamųjų namų ir butų gaisrai (79 proc.). 53 proc. labiausiai nerimauja dėl miškų gaisrų. 29 proc. – dėl deginamos žolės. 14 proc. labiausiai susirūpinę stambių pramoninių objektų gaisrais. 5 proc. – automobilių gaisrais. (Pav.3.2).

Gyvenamųjų namų ir butų gaisrus dažniau įvardino mažesnių miestų/ rajonų centrų ir kaimo vietovių gyventojai. Miškų gaisrus – didžiausių pajamų grupės atstovai bei didmiesčių gyventojai. Žolės gaisrus – miestiečiai. Stambių pramoninių objektų gaisrus – 18-35 m. amžiaus apklaustieji, mažesnių miestų/ rajonų centrų gyventojai. (Priedai, Lentelė Nr.20).

Pav.3.2

Kokie gaisrai šalyje kelia Jums didžiausią susirūpinimą? (Proc.)

N=3001

*Galimi 2 atsakymai; suma viršija 100 proc.

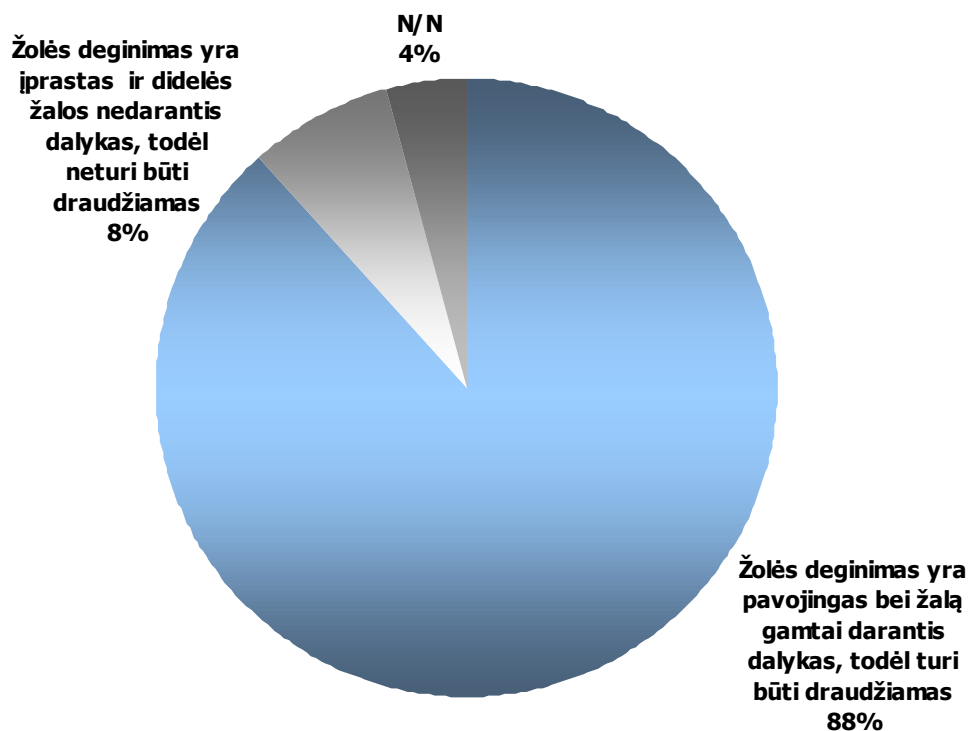
Dauguma (88 proc.) apklaustų šalies gyventojų žolės deginimą laiko pavojingu bei žalą gamtai darančiu dalyku, kuris turi būti draudžiamas. 8 proc. nuomone, žolės deginimas yra įprastas ir didelės žalos nedarantis dalykas, todėl neturi būti draudžiamas. (Pav.3.3).

Žolės deginimo draudimui dažniau pritaria didmiesčių ir kaimo vietovių gyventojai. Mažesnių miestų/ rajonų centrų gyventojai dažniau linkę pateisinti žolės deginimą. (Priedai, Lentelė Nr.21).

Pav.3.3

Ką Jūs apskritai manote apie žolės deginimą? Kuris iš žemiau pateiktų teiginių geriau atspindi Jūsų poziciją? (Proc.)

N=3001

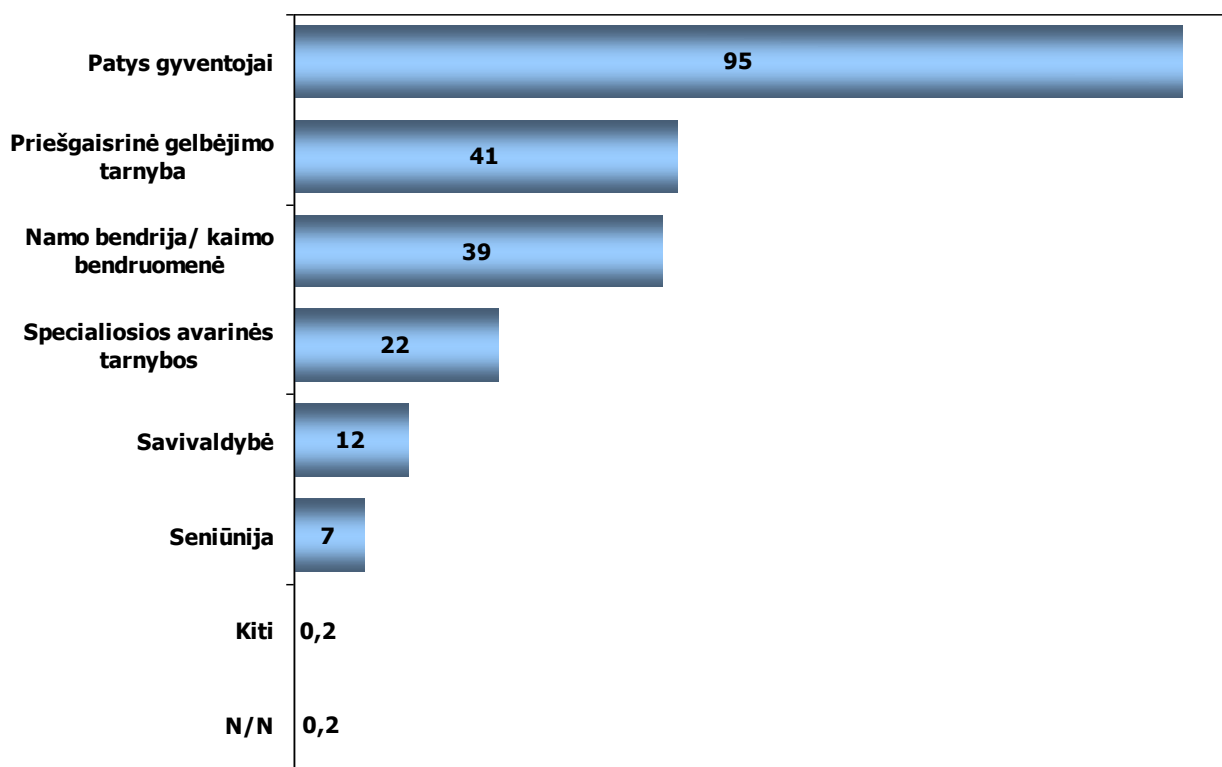
Apklaustųjų nuomone, gaisrų prevencija būstuose visų pirma turi užsiimti patys gyventojai (95 proc.). 41 proc. teigimu, tuo turėtų rūpintis priešgaisrinė gelbėjimo tarnyba. 39 proc. šią atsakomybę priskirtų namo bendrijai/ kaimo bendruomenei. 22 proc. – specialiosioms avarinėms tarnyboms. 12 proc. – savivaldybei. 7 proc. – seniūnijai. (Pav.3.4).

Namo bendrijai/ kaimo bendruomenei šią atsakomybę dažniau priskiria miestų gyventojai (Priedai, Lentelė Nr.22).

Pav.3.4

**Kas, Jūsų nuomone, turėtų rūpintis, kad gyventojų būstuose nekiltų gaisras?
(Proc.)**

N=3001

*Galimi 3 atsakymai; suma viršija 100 proc.

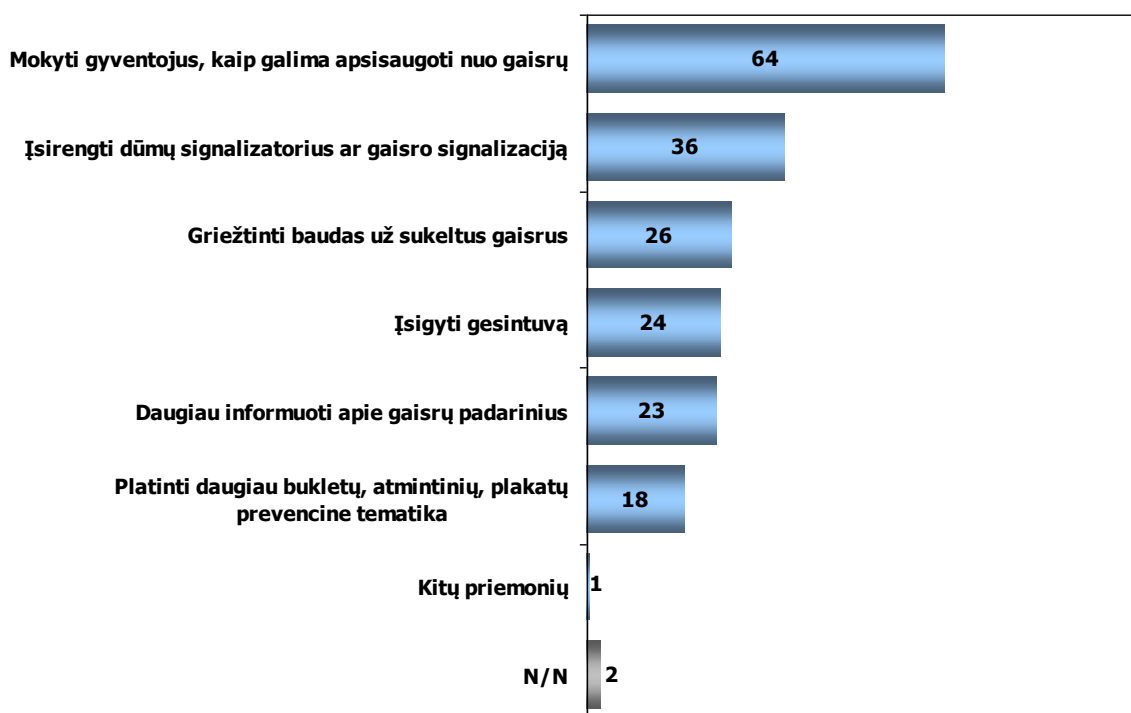
Dažniausiai paminėta prevencinė priemonė, kurios reikėtų imtis, kad sumažėtų gaisrų pavojus – gyventojų mokymas, kaip galima apsisaugoti nuo gaisrų (64 proc.). 36 proc. įvardino dūmų signalizatoriaus ar gaisro signalo įrengimą. 26 proc. – baudų už sukeltus gaisrus griežtinimą. 24 proc. teigimu, reikia įsigyti gesintuvą. 23 proc. nuomone, reikia daugiau informuoti apie gaisrų padarinius. 18 proc. nurodė, jog reikia platinti daugiau bukletų, atmintinių, plakatų prevencine tematika. (Pav.3.5).

Didžiausių pajamų atstovai bei didmiesčių gyventojai dažniau linkę manyti, jog reikia mokyti gyventojus, kaip galima apsisaugoti nuo gaisrų. Vidutinių pajamų atstovai bei didmiesčių gyventojai dažniau paminėjo dūmų signalizatoriaus ar gaisro signalo įrengimą. Gesintuvų įsigijimą dažniau akcentavo mažesnių pajamų atstovai ir mažesnių miestų/ rajonų centrų gyventojai. Kaimo vietovių gyventojai dažniau mano, jog reikia daugiau informuoti apie gaisrų padarinius. Mažesnių miestų/ rajonų centrų gyventojai dažniau pasisako už bukletų, atmintinių, plakatų prevencine tematika platinimą. (Priedai, Lentelė Nr.23).

Pav.3.5

Jūsų nuomone, kokių prevencinių priemonių reikėtų imtis, kad sumažėtų gaisrų pavojus? (Proc.)

N=3001

*Galimi keli atsakymai; suma viršija 100 proc.

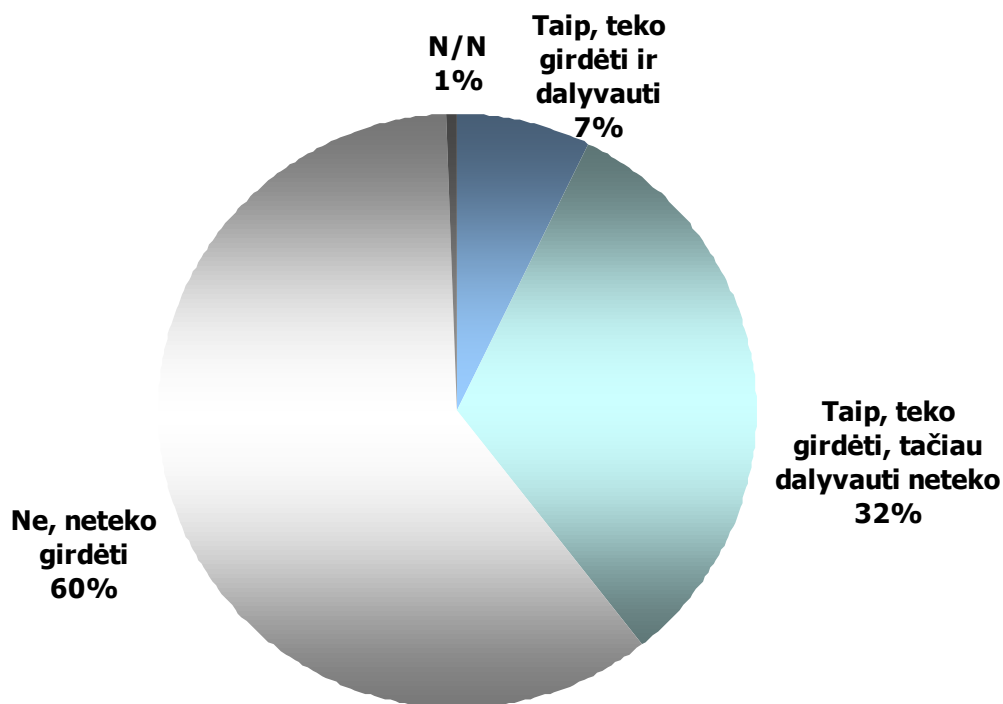
7 proc. respondentų yra tekę dalyvauti priešgaisrinių gelbėjimo tarnybų organizuotame visuomenei skirtame renginyje. Dar 32 proc. nurodė, jog yra girdėję apie tokius renginius, tačiau nėra juose dalyvavę. Vis dėlto 60 proc. pripažino negirdėję apie tokius renginius. (Pav.3.6).

Mažesnių miestų/ rajonų centrų ir kaimo vietovių gyventojams dažniau teko girdėti apie priešgaisrinių gelbėjimo tarnybų organizuojamus visuomenei skirtus renginius (Priedai, Lentelė Nr.24).

Pav.3.6

Ar Jums teko girdėti apie šalies priešgaisrinių gelbėjimo tarnybų organizuojamus visuomenei skirtus renginius? (Proc.)

N=3001

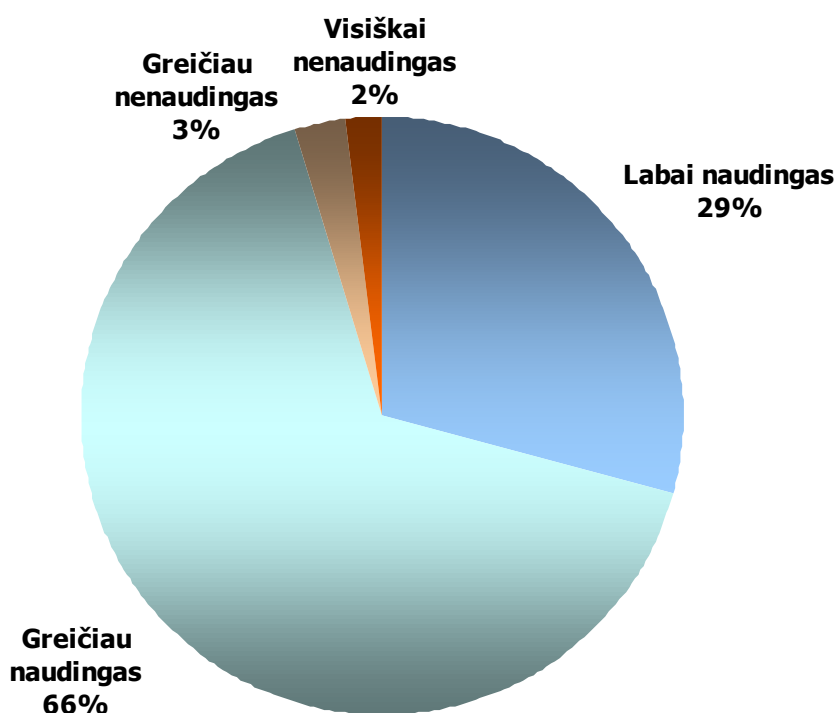
Dalyvavimas priešgaisrinių gelbėjimo tarnybų organizuojamuose visuomenei skirtuose renginiuose laikomas naudingą (95 proc.): 29 proc. labai naudingas, 66 proc. greičiau naudingas. Priešingus vertinimus išsakė 5 proc. dalyvavusiųjų tokiam renginyje. (Pav.3.7).

Statistiškai reikšmingų rezultatų skirtumų pagal respondentų socialines-demografines charakteristikas nėra. (Priedai, Lentelė Nr.25).

Pav.3.7

Ar Jums asmeniškai dalyvavimas tokiam renginyje buvo naudingas? (Proc.)

N=212

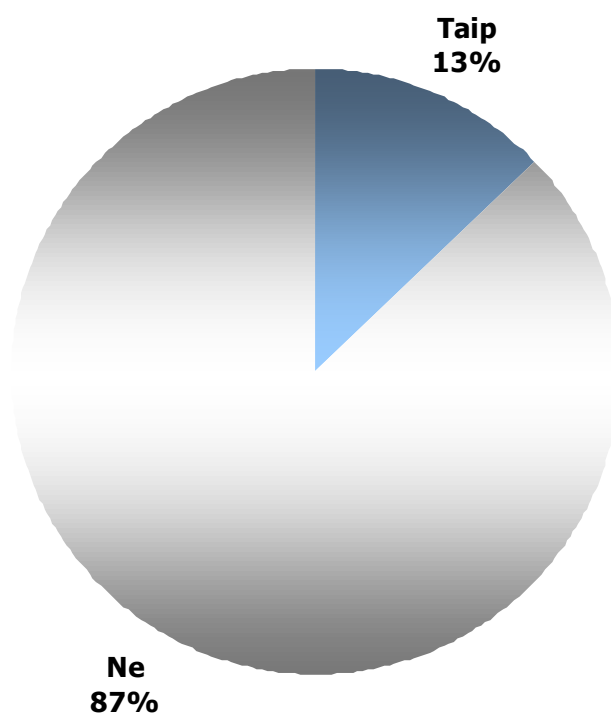
13 proc. apklaustųjų nurodė žinantys, jog gyvenamuose namuose (ir butuose) yra privaloma įrengti autonominius dūmų signalizatorius (Pav.3.8).

Teigimai į šį klausimą dažniau atsakė didmiesčių gyventojai (Priedai, Lentelė Nr.26).

Pav.3.8

Ar Jūs žinote, kad gyvenamuosiuose namuose (ir butuose) yra privaloma įrengti autonominius dūmų signalizatorius? (Proc.)

N=3001

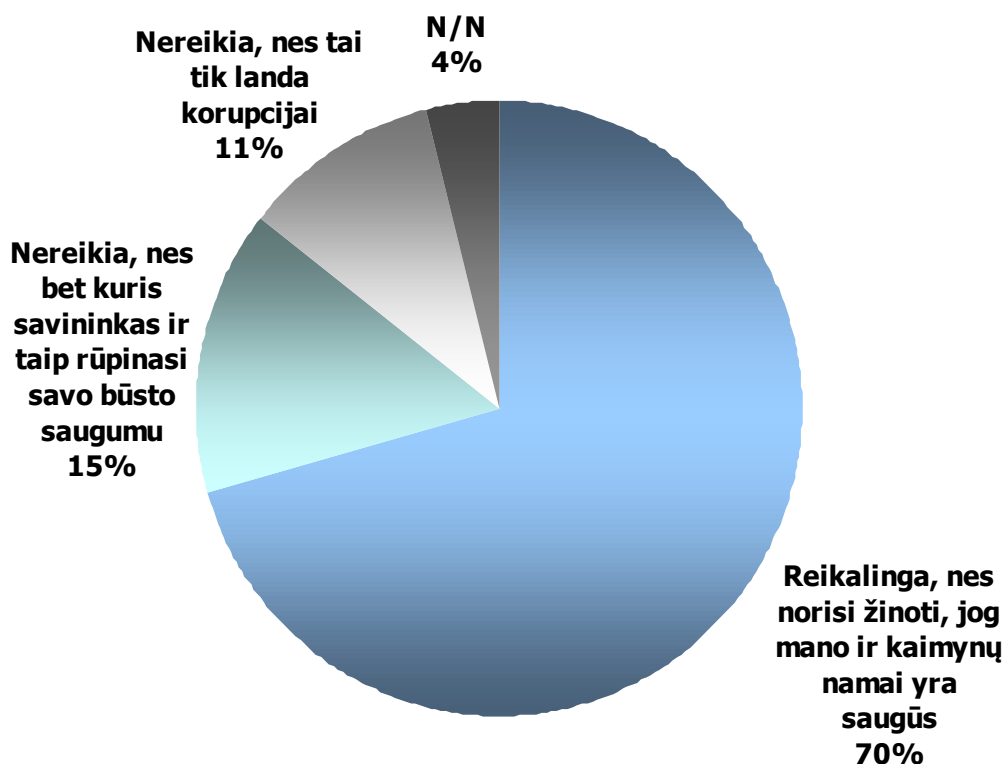
71 proc. respondentų mano, jog prievolė naujai pastatytą statinį „priduoti“ Priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos pareigūnams yra reikalinga, nes norisi žinoti, jog jų ir kaimynų namai yra saugūs. 15 proc. tokiai prievolei nemato būtinumo, nes bet kuris savininkas ir taip rūpinasi savo būsto saugumu. 11 proc. tokią prievolę laiko labiau landa korupcijai ir taip pat nemato jai būtinumo. (Pav.3.9).

Statistiškai reikšmingų rezultatų skirtumų pagal respondentų socialines-demografines charakteristikas nėra. (Priedai, Lentelė Nr.27).

Pav.3.9

Jūsų nuomone, ar reikalinga prievolė naujai pastatytą statinį „priduoti“ Priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos pareigūnams? (Proc.)

N=3001

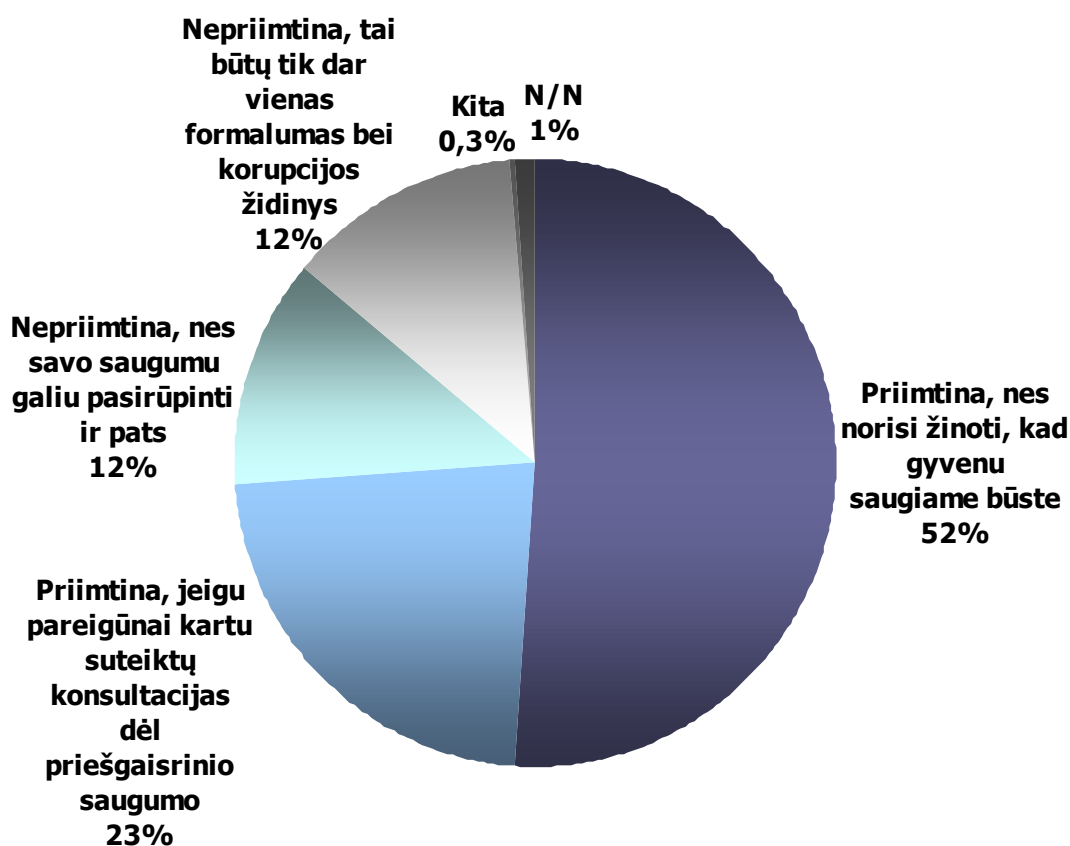
74 proc. šalies gyventojų būtų priimtina, kad priešgaisrinės saugos pareigūnai patikrintų, ar jų būstas atitinka priešgaisrinės saugos reikalavimus: 51 proc. todėl, kad norisi žinoti, jog gyvena saugiame būste, 13 proc. tokiu atveju, jei pareigūnai kartu suteiktų konsultacijas dėl priešgaisrinio saugumo. 12 proc. toks patikrinimas nebūtų priimtinas, nes jie saugumu gali pasirūpinti. Dar 12 proc. tokį patikrinimą laiko tik dar vienu nepriimtinu formalumu ir korupcijos židiniu. (Pav.3.10).

Mažesnių miestų/ rajonų centrų gyventojai dažniau teigė, jog jiems toks patikrinimas būtų priimtinas. Aukščiausio išsimokslinimo respondentams dažniau toks patikrinimas būtų priimtinas, jei pareigūnai kartu suteiktų ir konsultacijas dėl priešgaisrinio saugumo. Didmiesčių ir kaimo vietovių gyventojai dažniau tokį patikrinimą laiko nepriimtinu formalumu ir korupcijos židiniu. (Priedai, Lentelė Nr.28).

Pav.3.10

Ar Jums būtų priimtina, kad priešgaisrinės saugos pareigūnai patikrintų ar Jūsų būstas atitinka priešgaisrinės saugos reikalavimus? (Proc.)

N=3001

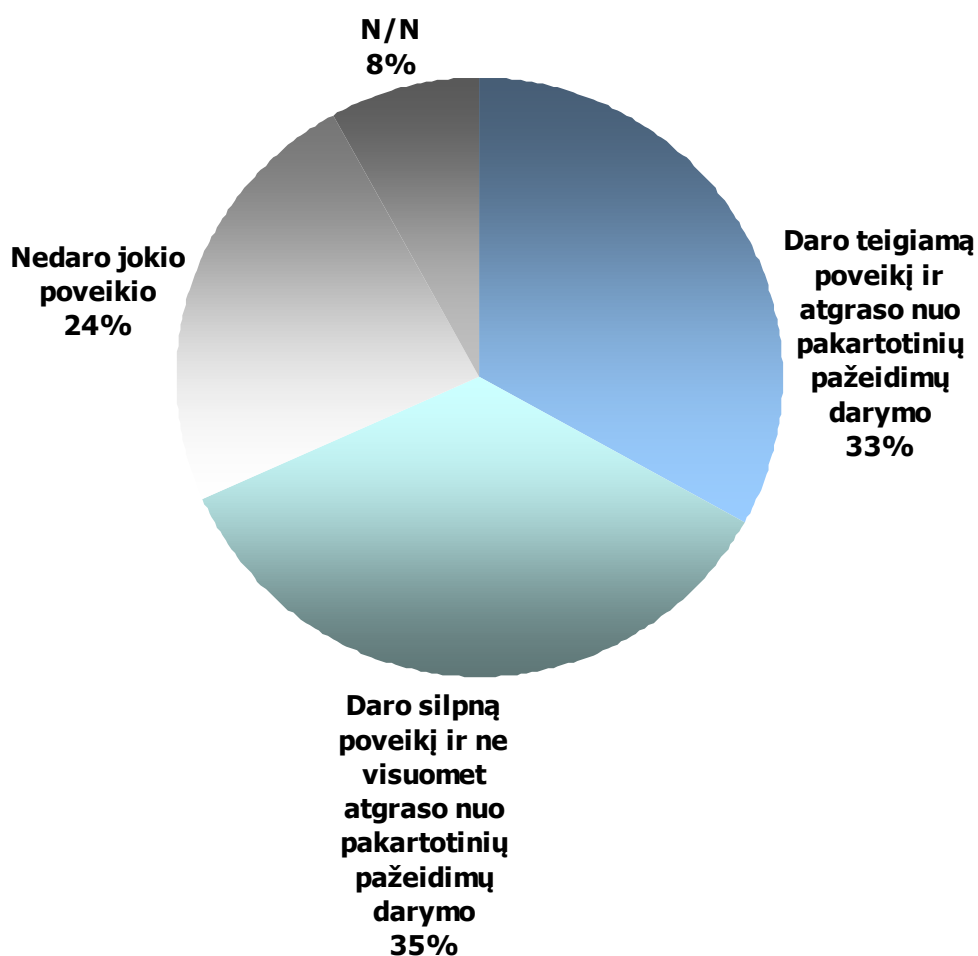
33 proc. apklaustųjų manymu, priešgaisrinės saugos reikalavimų pažeidėjams skiriamos administracinės baudos daro teigiamą poveikį ir atgraso nuo pakartotinių pažeidimų darymo. 35 proc. nuomone, tokios baudos daro silpną poveikį ir ne visuomet atgraso nuo pakartotinių pažeidimų darymo. Dar 24 proc. teigimu, tokios baudos apskritai nedaro jokie poveikio. (Pav.3.11).

Teigiamą baudų poveikį dažniau įžvelgia žemiausio išsimokslinimo respondentai bei kaimo vietovių gyventojai. Silpną poveikį – didžiausių pajamų grupės atstovai bei miestų gyventojai. (Priedai, Lentelė Nr.29).

Pav.3.11

Ar priešgaisrinės saugos reikalavimų pažeidėjams skiriamos administracinės baudos daro tinkamą poveikį ir atgraso juos nuo tolimesnių gaisrinės saugos reikalavimų pažeidimų? (Proc.)

N=3001

4. Žinios ir nuostatos dėl priešgaisrinio saugumo

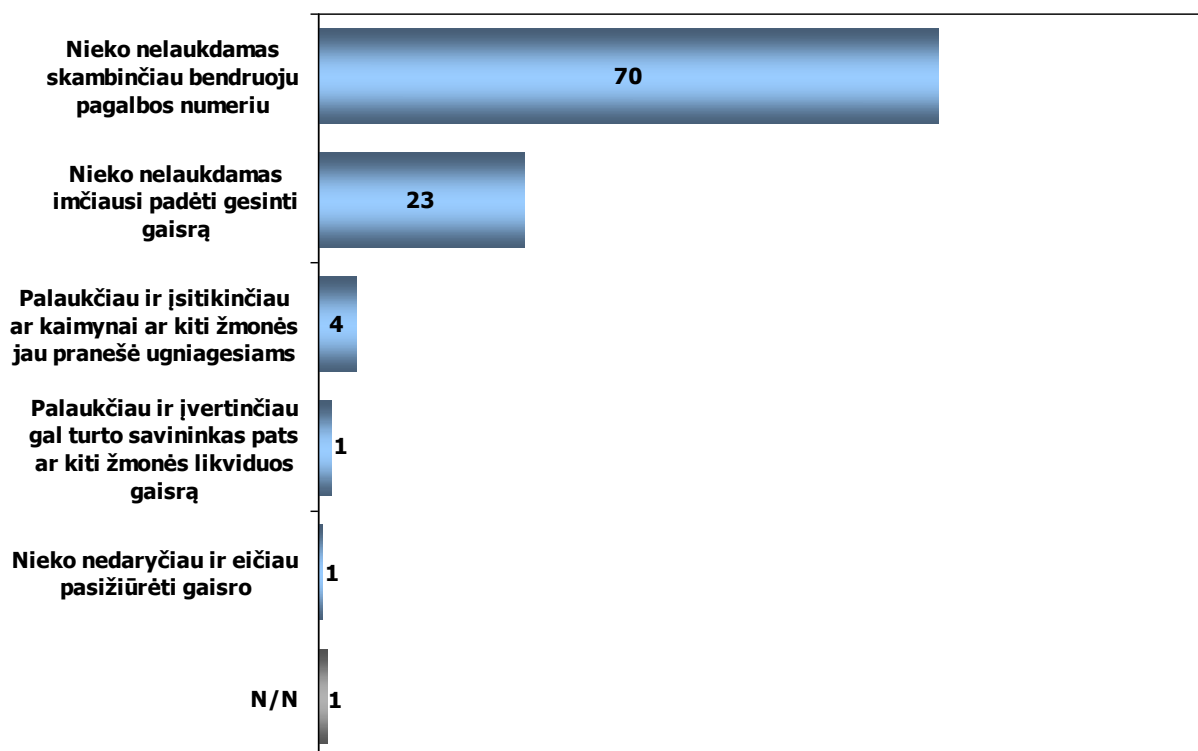
Dauguma gyventojų pamatę gaisrą (ne savo namuose) nieko nelaukdami skambintų bendruoju pagalbos numeriu (70 proc.). 23 proc. nieko nelaukdami imtųsi padėti gesinti gaisrą. 4 proc. respondentų teigė, jog tokioje situacijoje palauktų ir įsitikintų, ar kaimynai ar kiti žmonės jau pranešė ugniagesiams. 1 proc. palauktų ir įvertintų, gal turto savininkas pats ar kiti žmonės likviduos gaisrą. Dar 1 proc. apklaustųjų nurodė, jog nieko nedarytų ir eitų pasižiūrėti gaisro. (Pav.4.1).

Bendruoju pagalbos numeriu dažniau nieko nelaukdamas skambintų moterys, aukščiausio išsimokslinimo respondentai, didmiesčių gyventojai. Vyrai bei mažesnių miestų/ rajonų centrų ir kaimo vietovių gyventojai dažniau patys imtųsi padėti gesinti gaisrą. (Priedai, Lentelė Nr.30).

Pav.4.1

Kaip Jūs elgtumėtės pamatę gaisrą (ne savo namuose)? (Proc.)

N=3001

14 proc. tyrimo dalyvių mano, jog jie turi pakankamai žinių, kad kilus gaisrui ar kitai ekstremaliai nelaimi galėtų priimti greitus ir teisingus sprendimus ne tik dėl savo, bet ir aplinkinių žmonių saugumo užtikrinimo. 57 proc. teigė, jog žino pagrindinius principus, kaip elgtis gaisro ar kitų ekstremalių nelaimių atveju, tačiau nėra tikri, kad tinkamai pasielgtų iškilus realiai grėsmei. 27 proc. respondentų pripažino, jog jiems nepakanka žinių, kaip elgtis gaisro ar kitų ekstremalių nelaimių atveju. (Pav.4.2).

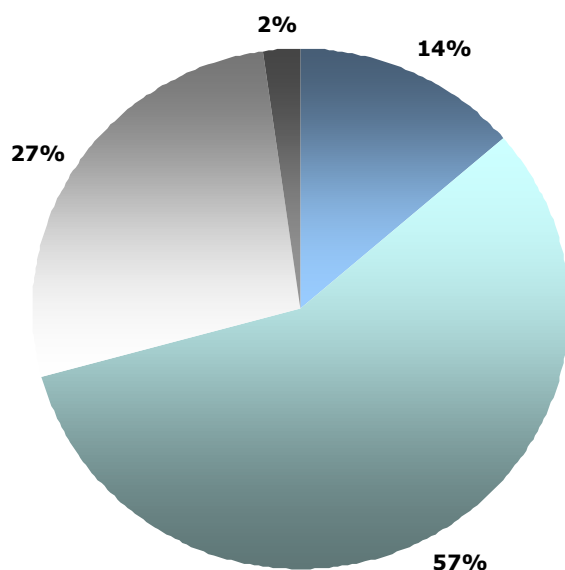
Savo žiniomis labiausiai užtikrinti vyrai bei mažesnių miestų/ rajonų centrų gyventojai. Aukščiausio išsimokslinimo respondentai bei didmiesčių gyventojai dažniau mano žinantys pagrindinius principus, kaip elgtis gaisro ar kitų ekstremalių nelaimių atveju, tačiau nėra tikri, kad tinkamai pasielgtų iškilus realiai grėsmei. Savo žinias kaip nepakankamas dažniau vertina moterys, jauniausio amžiaus (18-25 m.) apklaustieji ir mažiausias pajamas turintys respondentai. (Priedai, Lentelė Nr.31).

Pav.4.2

Pabandykite savikritiškai įvertinti savo žinias ir gebėjimus elgtis gaisrų ir kitų nelaimių metu. Kuris iš žemiau pateiktų teiginių geriausiai atitinka Jūsų situaciją? (Proc.)

N=3001

- Aš turiu pakankamai žinių, kad kilus gaisrui ar kitai ekstremaliai nelaimi galėčiau priimti greitus ir teisingus sprendimus ne tik dėl savo, bet ir aplinkinių žmonių saugumo užtikrinimo
- Aš žinau pagrindinius principus kaip elgtis gaisro ar kitų ekstremalių nelaimių atveju, tačiau nesu tikras, kad tinkamai pasielgčiau iškilus realiai grėsmei
- Man nepakanka žinių kaip elgtis gaisro ar kitų ekstremalių nelaimių atveju
- N/N

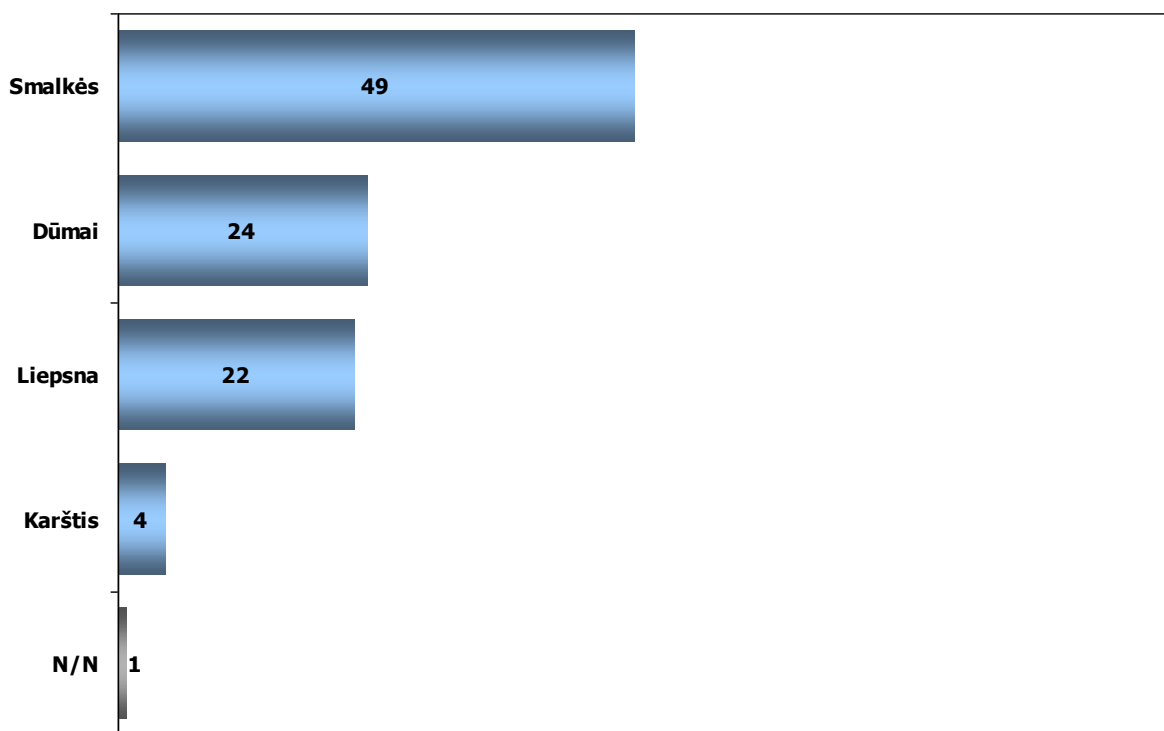
Smalkės laikomos didžiausiu pavojumi žmogaus gyvybei gaisro metu (49 proc.). 24 proc. mano, jog didžiausią pavojų kelia dūmai, 22 proc. – liepsna. 4 proc. teigimu, labiausiai pavojingas gaisro metu yra karštis. (Pav.4.3).

Smalkes dažniau paminėjo vyrai, vyresni nei 55 m. respondentai, kaimo vietovių gyventojai. Dūmus – 36-45 m. amžiaus apklaustieji, aukščiausio išsimokslinimo respondentai. Liepsną – 18-25 m. amžiaus grupės nariai ir didmiesčių gyventojai. (Priedai, Lentelė Nr.32).

Pav.4.3

Kaip manote, kas gaisro metu kelia didžiausią pavojų žmogaus gyvybei? (Proc.)

N=3001

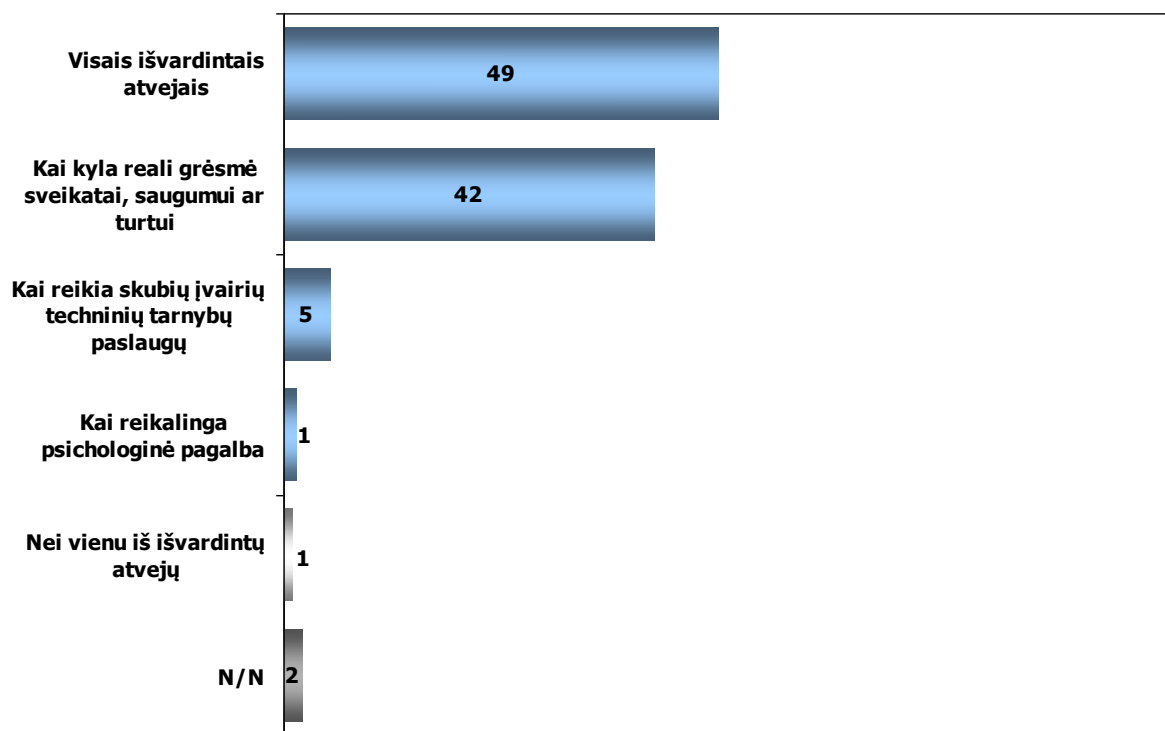
42 proc. bendruoju pagalbos telefonu 112 būtų linę skambinti, kuomet kyla reali grėsmė sveikatai, saugumui ar turtui. 5 proc. – kuomet reikia skubių įvairių techninių tarnybų paslaugų. 1 proc. – kuomet reikalinga psichologinė pagalba. Dar 49 proc. apklaustųjų teigė, jog bendruoju pagalbos numeriu skambintų visais šiais atvejais. (Pav.4.4).

Vyrai bei didmiesčių gyventojai dažniau nurodė, jog skambintų, kuomet kyla reali grėsmė sveikatai, saugumui ar turtui (Priedai, Lentelė Nr.33).

Pav.4.4

Kokiu atveju skambintumėte bendru pagalbos telefonu 112? (Proc.)

N=3001

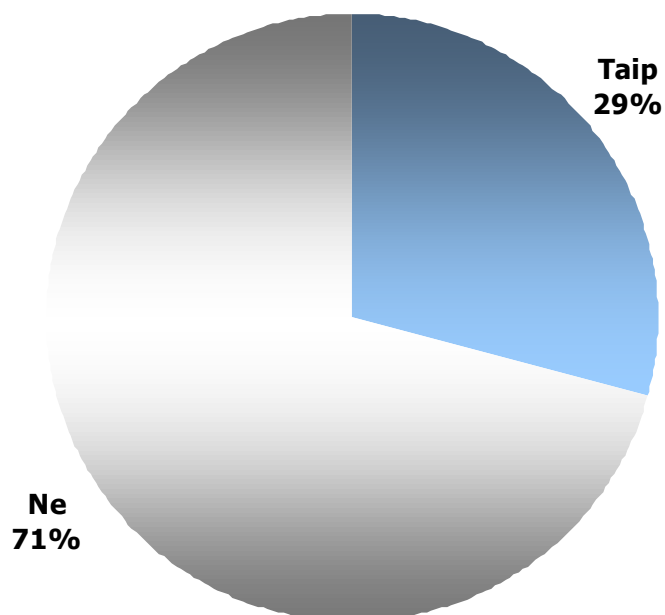
29 proc. tyrimo dalyvių nurodė turintis nepilnamečių vaikų/ globotinių, vyresnių nei 4 metai (Pav.4.5).

Teigiamai dažniau atsakė 26-45 m. amžiaus tyrimo dalyviai, didmiesčių gyventojai (Priedai, Lentelė Nr.34).

Pav.4.5

Ar Jūs turite nepilnamečių vaikų/ globotinių vyresnių nei 4 metai? (Proc.)

N=3001

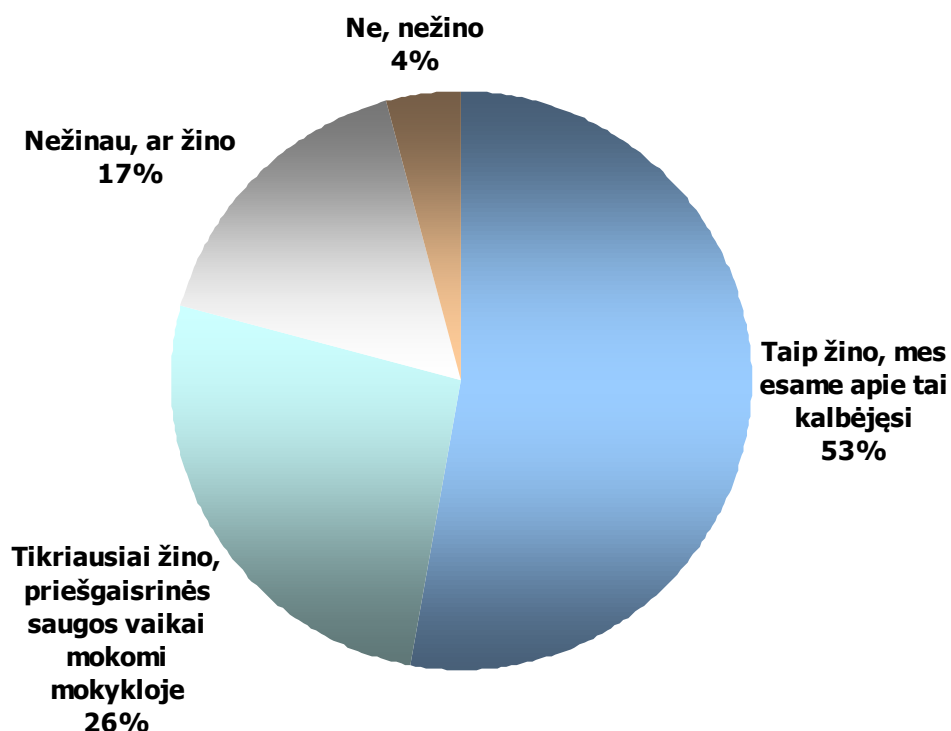
53 proc. auginančių vyresnius nei 4 metų vaikus teigė, jog jų vaikai žino pagrindinius priešgaisrinės saugos bei saugaus elgesio buityje principus. 26 proc. numano, jog vaikai tikriausiai žino šiuos principus, kadangi priešgaisrinės saugos yra mokomi mokykloje. 17 proc. pripažino nežinantys, ar vaikai žino priešgaisrinės saugos bei saugaus elgesio buityje principus. Dar 4 proc. nurodė, jog jų vaikai šių principų nežino. (Pav.4.6).

Mažesnių miestų/ rajonų centrų ir kaimo vietovių gyventojai dažniau teigė, jog jų vaikai susipažinę su pagrindiniais priešgaisrinės saugos bei saugaus elgesio buityje principais. Moterys bei didmiesčių ir kaimo vietovių gyventojai dažniau nurodė numanantys, jog vaikai tikriausiai žino, nes yra to mokomi mokykloje. (Priedai, Lentelė Nr.35).

Pav.4.6

Ar Jūsų vaikai/ globotiniai žino pagrindinius priešgaisrinės saugos bei saugaus elgesio buityje principus? (Proc.)

N=878

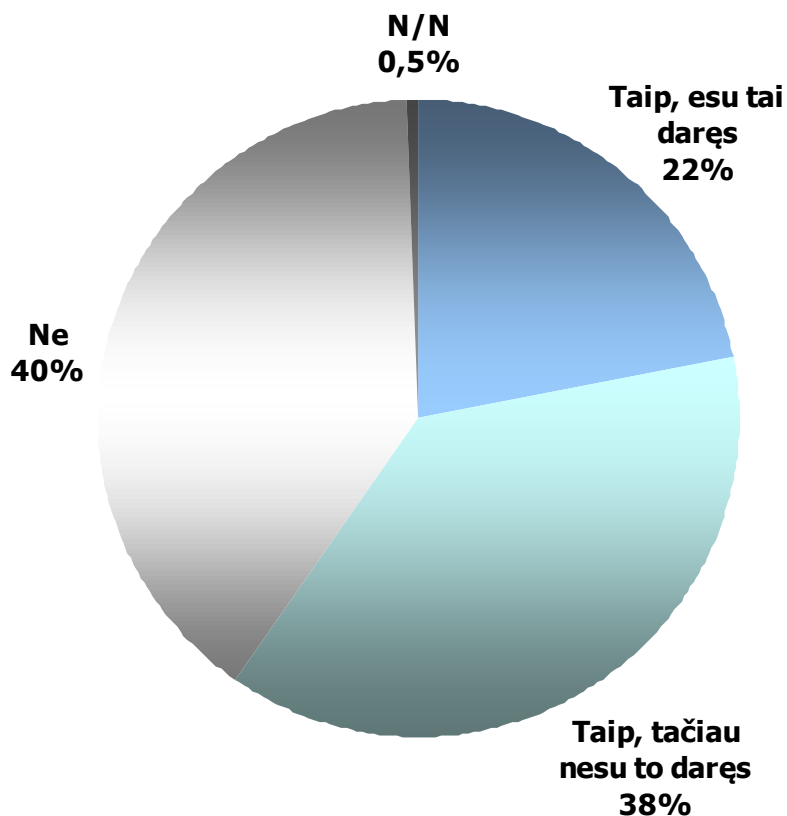
60 proc. apklaustų šalies gyventojų teigė mokantys naudotis ugnies gesintuvu: 22 proc. yra juo naudojęsi, 38 proc. kol kas to daryti neteko. 40 proc. pripažino ugnies gesintuvu naudotis nemokantys. (Pav.4.7).

Vyrai, vyresni nei 45 m. amžiaus respondentai dažniau nurodė naudojęsi gesintuvu. Moterys, aukščiausio išsimokslinimo atstovai bei miestiečiai dažniau teigė žinantys, kaip naudotis gesintuvu, nors kol kas nėra juo naudojęsi. Prasčiausiai savo mokėjimą naudotis gesintuvu dažniau įvertino moterys, mažesnių vidutinių pajamų atstovai bei kaimo vietovių gyventojai. (Priedai, Lentelė Nr.36).

Pav.4.7

Ar mokate naudotis ugnies gesintuvu? (Proc.)

N=3001

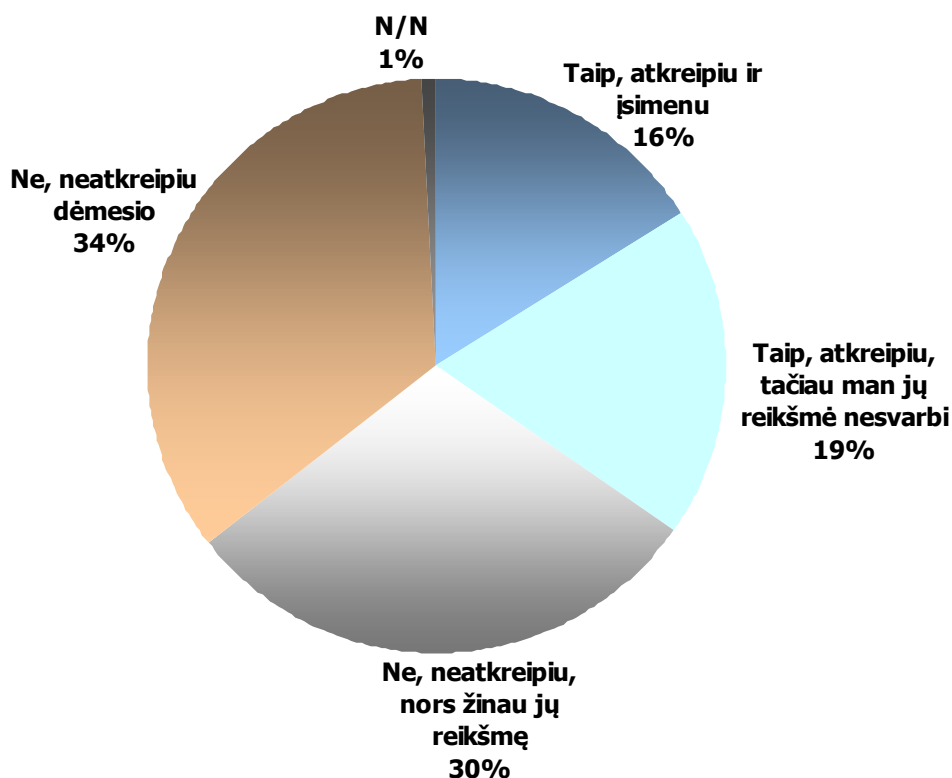
35 proc. respondentų lankydami visuomeninės paskirties pastatuose teigia atkreipiantys dėmesį į žalia spalva žymimus evakuacijos ženklus: 16 proc. juos įsimena, 19 proc. jų nėra linkę sureikšminti. 30 proc. į juos dėmesio nekreipia, nors žino jų reikšmę. 35 proc. į juos tiesiog nekreipia dėmesio. (Pav.4.8).

Žalia spalva žymimus evakuacijos ženklus dažniau įsimena 36-55 m. amžiaus tyrimo dalyviai bei miestiečiai. Didesnių pajamų atstovai bei miestiečiai dažniau teigė žinantys šių ženklų reikšmę, nors neatkreipiantys į juos dėmesio. Mažesnių pajamų apklaustieji bei kaimo vietovių gyventojai dažniau pripažino nekreipiantys į tokius ženklus dėmesio. (Priedai, Lentelė Nr.37).

Pav.4.8

Ar lankydami visuomeninės paskirties pastatuose atkreipiate dėmesį į žalia spalva žymimus evakuacijos ženklus? (Proc.)

N=3001

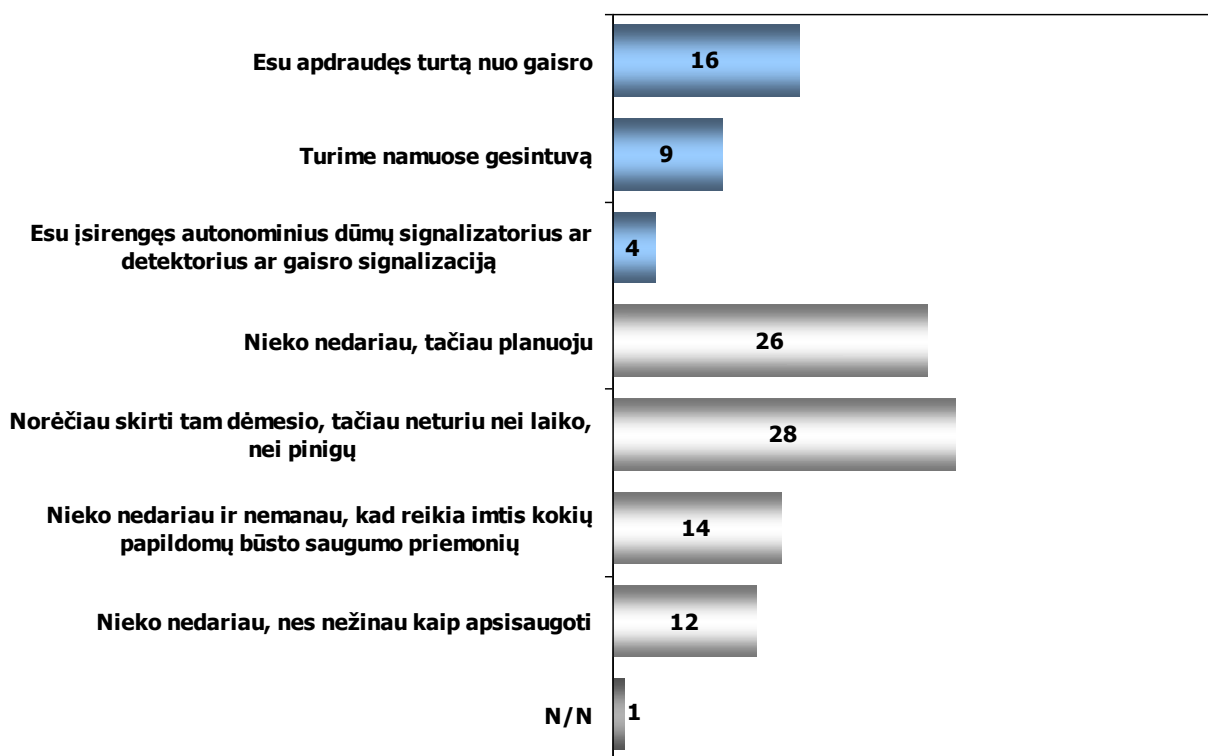

16 proc. apklaustųjų teigė apdraudę turtą nuo gaisro. 9 proc. turi namuose gesintuvą. 4 proc. – autonominius dūmų signalizatorius, detektorius ar gaisro signalizaciją. 26 proc. kol kas nedarė nieko, kad apsaugotų save, savo šeimą ar turtą nuo gaisro, tačiau planuoja imtis tam tikrų priemonių ateityje. 28 proc. teigė, jog norėtų skirti tam dėmesio, tačiau neturi nei laiko, nei pinigų. 14 proc. nedaro nieko ir nemano, jog reikia imtis kokių papildomų būsto saugumo priemonių. Dar 12 proc. pripažino nedarantys nieko, nes nežino, kaip apsisaugoti. (Pav.4.9).

Statistiškai reikšmingų rezultatų skirtumų pagal respondentų socialines-demografines charakteristikas nėra. (Priedai, Lentelė Nr.38).

Pav.4.9

Kokių veiksmų ėmėtės, kad apsaugotumėte save, savo šeimą ir turtą nuo gaisro? (Proc.) N=3001

*Galimi keli atsakymai; suma viršija 100 proc.

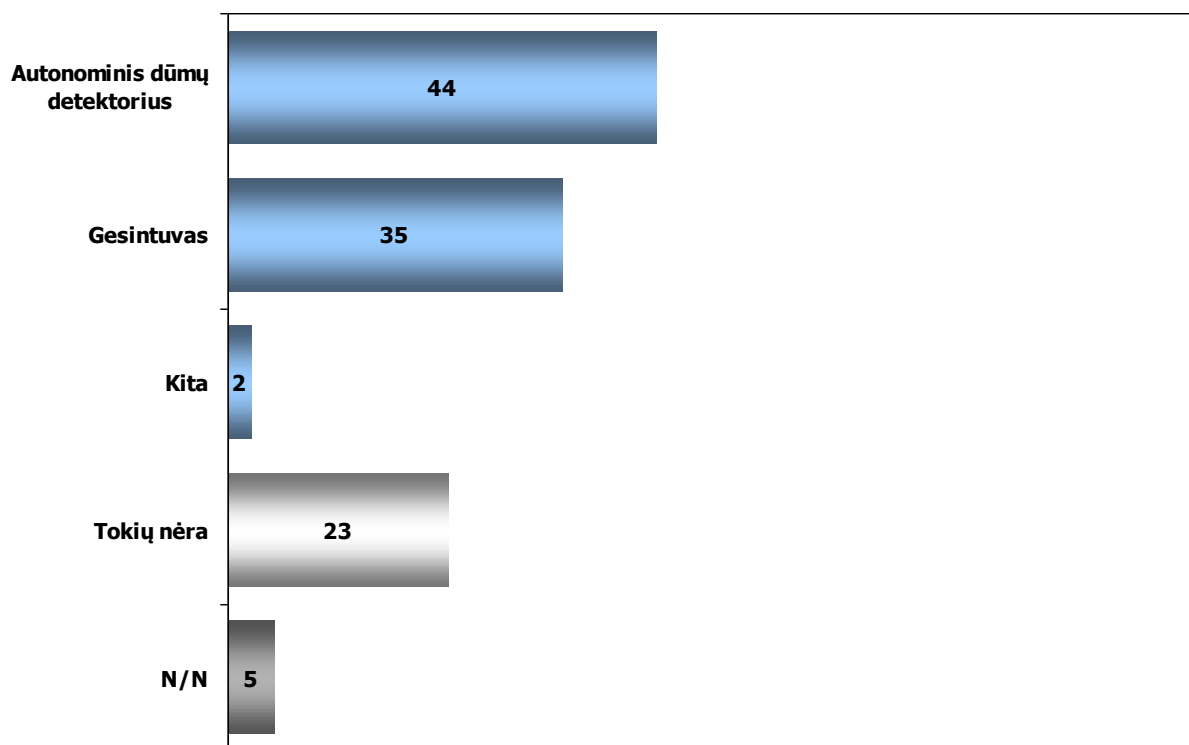
Efektyviausia apsaugojimo nuo kilusio gaisro namuose priemone laikomas autonominis dūmų detektorius (44 proc.). 35 proc. manymu, efektyviausia yra turėti gesintuvą. 2 proc. nurodė kitas priemones, o 23 proc. teigė, jog efektyviausių priemonių apskritai nėra. (Pav.4.10).

Autonominį dūmų detektorių dažniau paminėjo didesnių pajamų atstovai, didmiesčių ir kaimo vietovių gyventojai. Gesintuvą – didžiausių pajamų atstovai bei mažesnių miestų/ rajonų centrų gyventojai. Mažesnių miestų/ rajonų centrų ir kaimo vietovių gyventojai taip pat dažniau nurodė, jog efektyviausių priemonių nėra. (Priedai, Lentelė Nr.39).

Pav.4.10

Kokios, Jūsų manymu, yra efektyviausios apsaugojimo nuo kilusio gaisro namuose priemonės? (Proc.)

N=3001

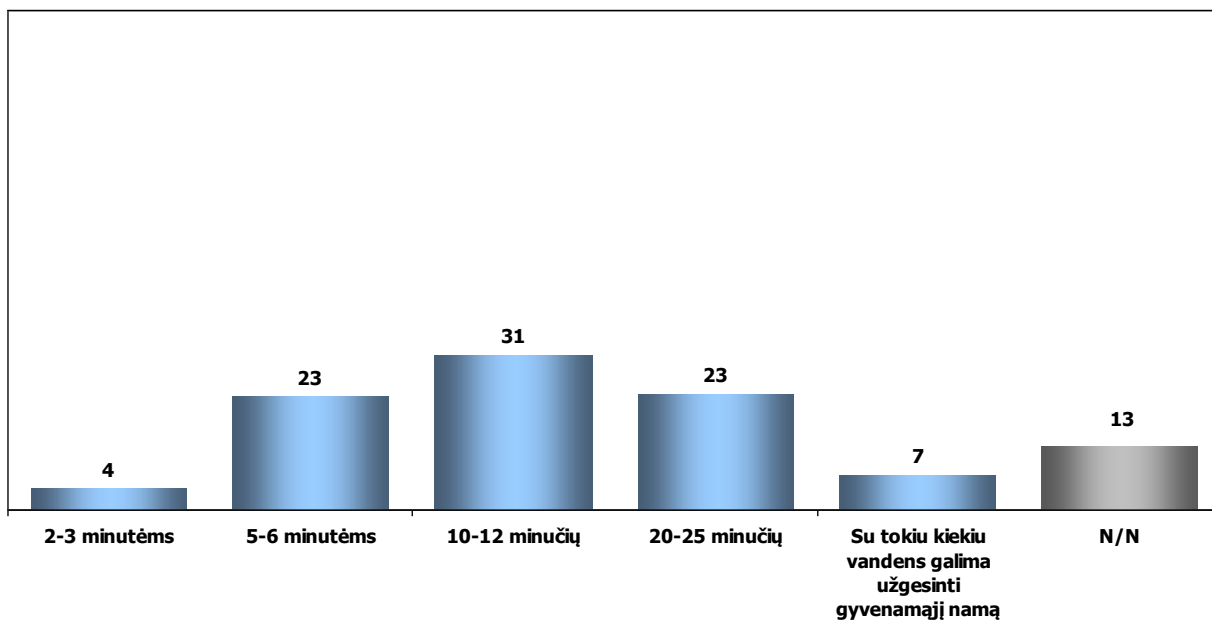
27 proc. apklaustų šalies gyventojų mano, jog vieno gaisrinio automobilio atsivežto vandens (apie 3000 l) užtenka iki 6 minučių gesinimo laiko. 31 proc. manymu, tokio kiekio vandens ugniagesiams užtenka 10-12 minučių. Dar 23 proc. – 20-25 minutėms. 7 proc. mano, jog tokiu kiekiu vandens galima užgesinti gyvenamąjį namą. (Pav.4.11).

20-25 min. trukmę dažniau įvardino didmiesčių ir kaimo vietovių gyventojai (Priedai, Lentelė Nr.40).

Pav.4.11

Kuriam gesinimo laikui Jūsų manymu ugniagesiams užtenka vieno gaisrinio automobilio atsivežto vandens (apie 3000 l)? (Proc.)

N=3001

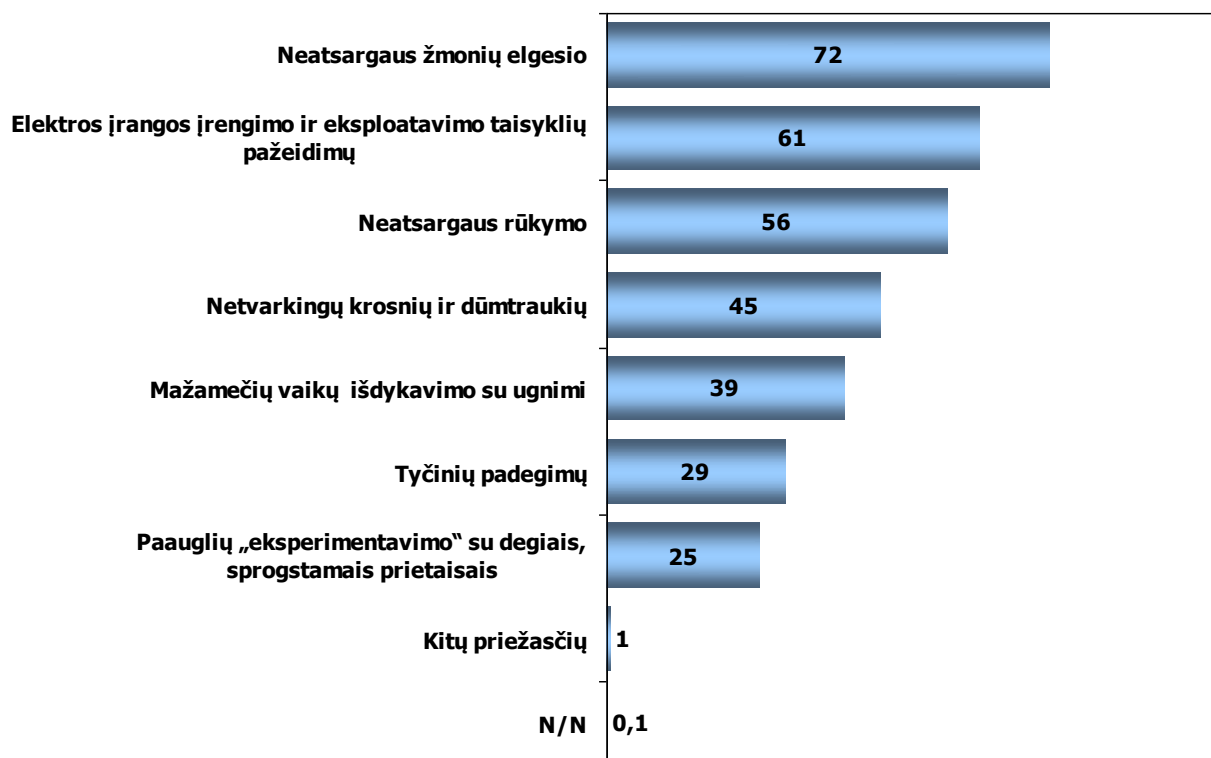
Pagrindine gaisrų gyvenamuosiuose namuose priežastimi laikomi neatsargus žmonių elgesys (72 proc.), elektros įrengimo ir eksploatavimo pažeidimai (61 proc.) bei neatsargus rūkymas (56 proc.). 45 proc. nurodė netvarkingas krosnis ir dūmtraukius. 39 proc. – mažamečių vaikų išdykavimą su ugnimi. 29 proc. – tyčinius padegimus. 25 proc. – paauglių „eksperimentavimą“ su degiais, sprogstamais prietaisais. (Pav.4.12).

Elektros įrengimo ir eksploatavimo pažeidimus dažniau akcentavo moterys, mažiausių pajamų grupės atstovai bei miestiečiai. Kaimo vietovių gyventojai dažniau minėjo neatsargų žmonių elgesį, tyčinius padegimus, mažamečių vaikų išdykavimą su ugnimi bei paauglių „eksperimentus“ su degiais, sprogstamais prietaisais. Paauglių „eksperimentus“ taip pat dažniau įvardino didmiesčių gyventojai. (Priedai, Lentelė Nr.41).

Pav.4.12

Kaip manote, dėl kokių priežasčių gyvenamuosiuose namuose kyla daugiausia gaisrų? (Proc.)

N=3001

*Galimi keli atsakymai; suma viršija 100 proc.

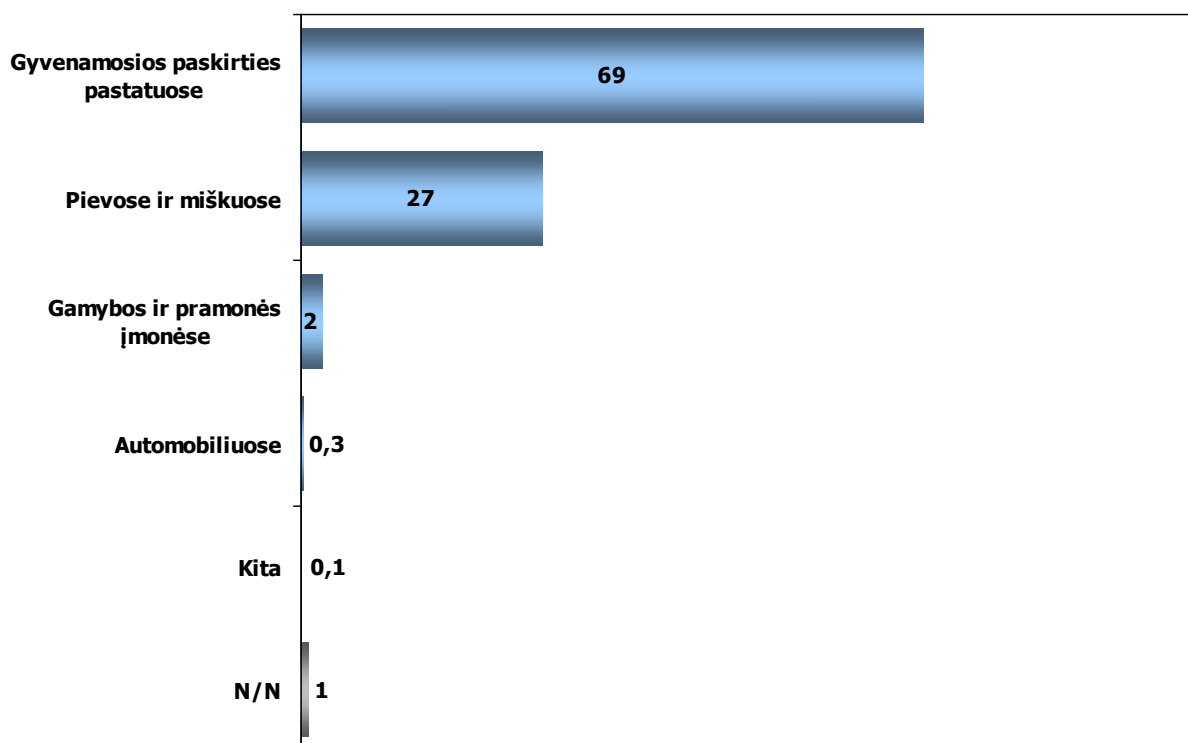
Daugiausia gaisrų, respondentų nuomone, kyla gyvenamosios paskirties pastatuose (69 proc.). 27 proc. manymu – pievose ir miškuose. 2 proc. nuomone, daugiausia gaisrų kyla gamybos ir pramonės įmonėse. (Pav.4.13).

Pievas ir miškus dažniau paminėjo didžiųjų miestų gyventojai (Priedai, Lentelė Nr.42).

Pav.4.13

Kur, Jūsų nuomone, kyla daugiausia gaisrų? (Proc.)

N=3001

9 proc. respondentų yra tekę gesinti gaisrą patiems, nekviečiant ugniagesių-gelbėtojų: 7 proc. tai darė vieną kartą, 2 proc. – daugiau nei vieną kartą. 91 proc. to daryti kol kas neteko. (Pav.4.14).

Vyrai dažniau nurodė, jog jiems yra tekę gesinti gaisrą patiems, nekviečiant ugniagesių-gelbėtojų (Priedai, Lentelė Nr.43).

Pav.4.14

Ar esate gesinę gaisrą patys, nekviesdami ugniagesių-gelbėtojų? (Proc.)

N=3001

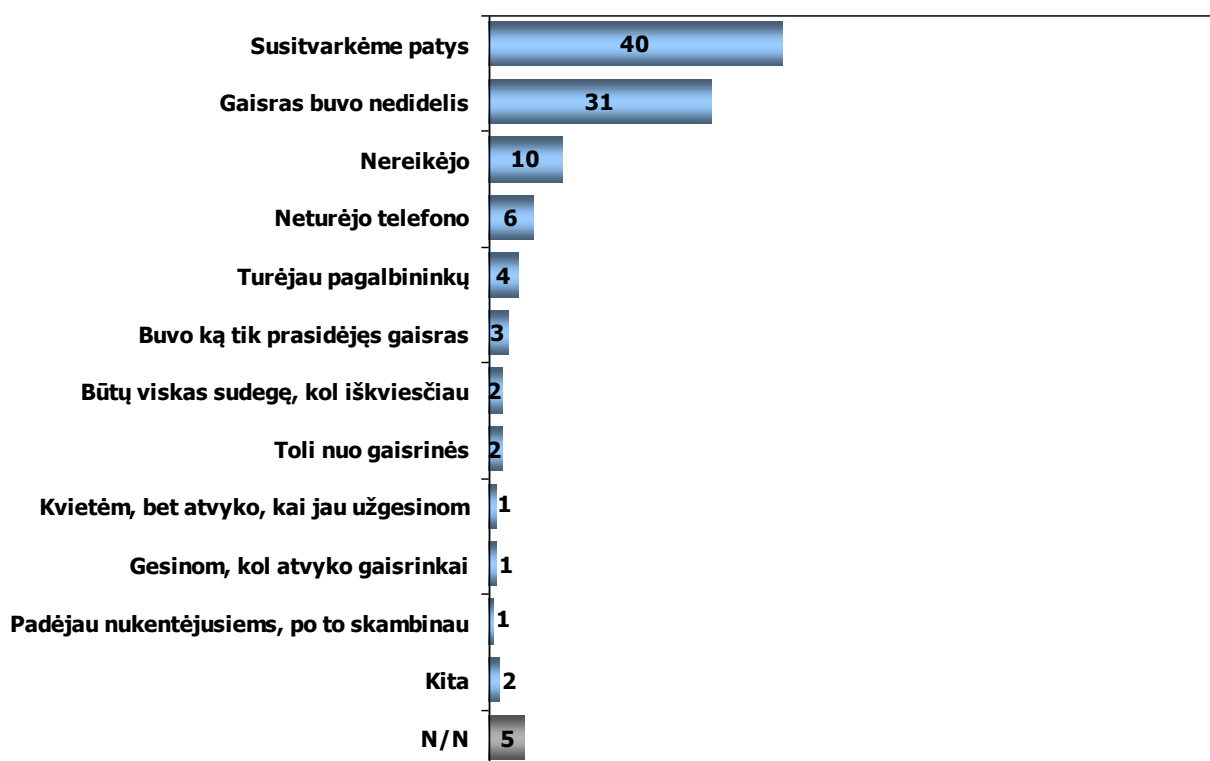
Dažniausiai tokiais atvejais ugniagesiai-gelbėtojai nekviečiami, kai gyventojai patys susitvarko su ugnies gesinimu (40 proc.) arba kuomet gaisras yra nedidelis (31 proc.). 10 proc. gesinusių gaisrą be ugniagesių-gelbėtojų pagalbos teigė, jog profesionalų tiesiog nereikėjo. 6 proc. nekvieta, nes neturėjo telefono. (Pav.4.15).

Statistiškai reikšmingų rezultatų skirtumų pagal respondentų socialines-demografines charakteristikas nėra. (Priedai, Lentelė Nr.44).

Pav.4.15

Kodėl nekvieta ugniagesių-gelbėtojų? (Proc.)

N=268

*Galimi keli atsakymai; suma viršija 100 proc.

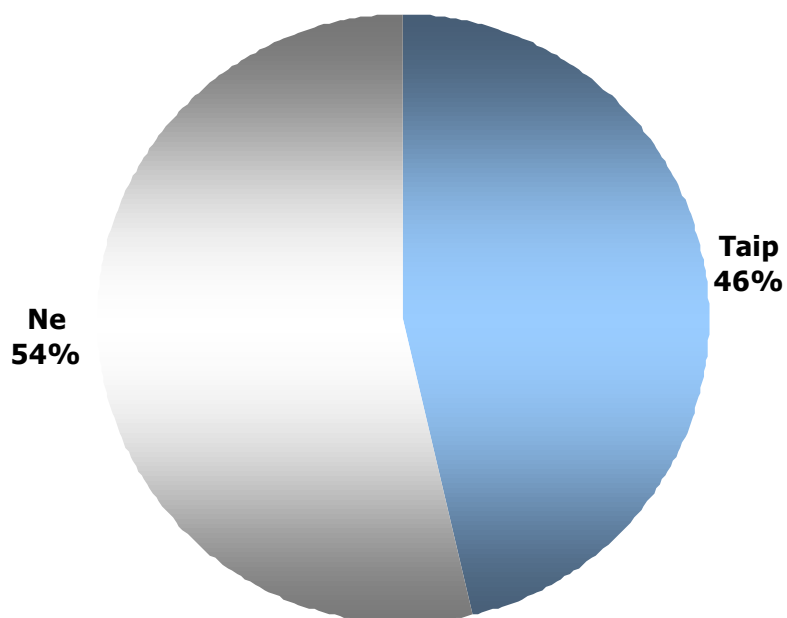
46 proc. apklaustų tyrimo dalyvių nurodė, jog jų šeimoje yra rūkančių žmonių (Pav.4.16).

Teigiamai dažniau atsakė vyrai, 18-25 m. amžiaus respondentai, mažiausių pajamų grupės atstovai, mažesnių miestų/ rajonų centrų ir kaimo vietovių gyventojai (Priedai, Lentelė Nr.45).

Pav.4.16

Ar kas nors iš Jūsų šeimos narių rūko? (Proc.)

N=3001

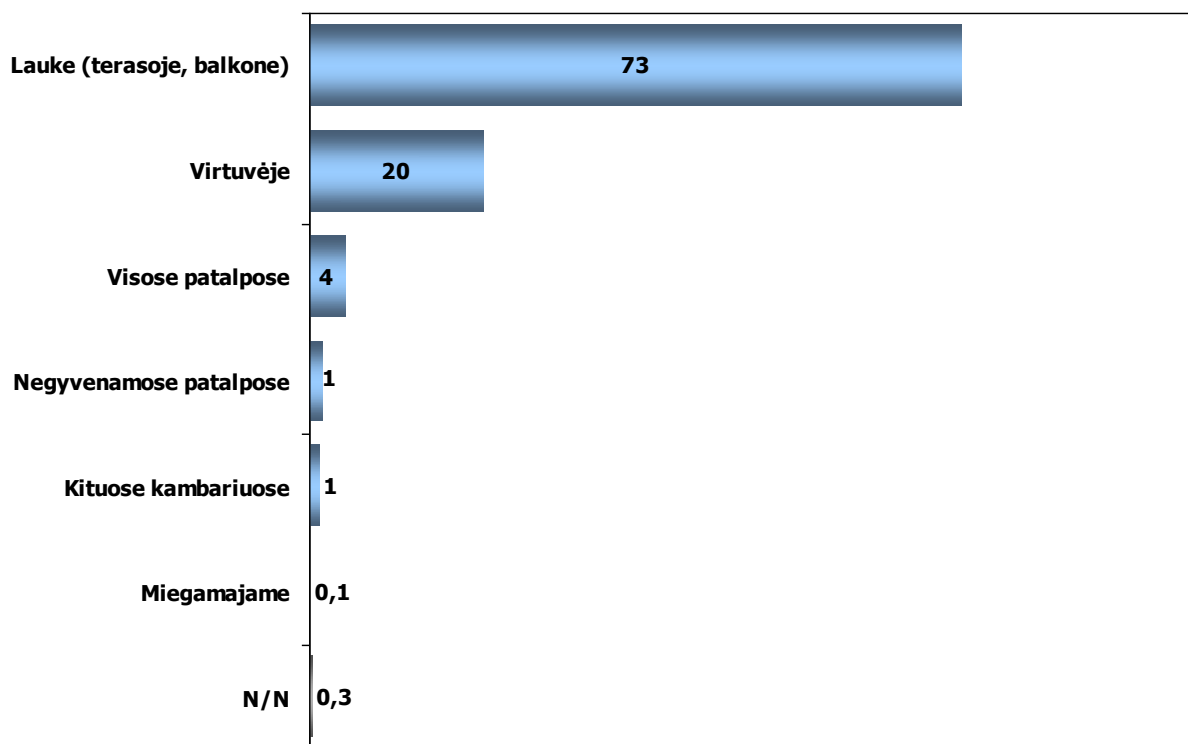
Dažniausiai (73 proc.) rūkoma lauke (terasoje, balkone). 20 proc. paminėjo virtuvę. 4 proc. teigė, jog rūkoma visose patalpose. Po 1 proc. paminėjo negyvenamas patalpas ar kitus kambarius. (Pav.4.17).

Vidutinių pajamų grupės atstovai dažniau nurodė, jog rūkoma lauke. Mažesnių miestų/ rajonų centrų gyventojai dažniau paminėjo virtuvę. (Priedai, Lentelė Nr.46).

Pav.4.17

Kur dažniausiai tiksliai savo namuose Jūs/ kiti šeimos nariai rūkote? (Proc.)

N=1391

5. Informacijos šaltiniai

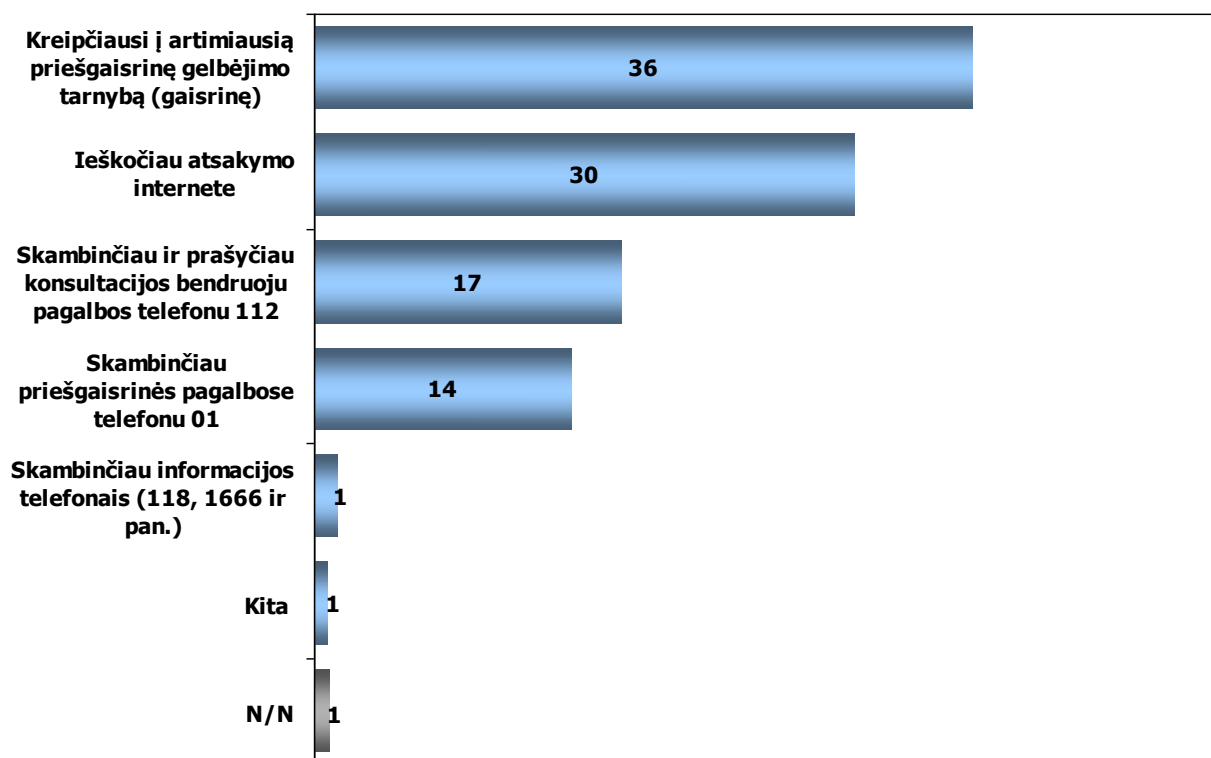
Kilus klausimams dėl priešgaisrinės saugos, 36 proc. apklaustų šalies gyventojų pirmiausia kreiptųsi į artimiausią priešgaisrinę gelbėjimo tarnybą. 30 proc. tokiu atveju atsakymų ieškotų internete. 17 proc. – skambintų ir prašytų konsultacijos bendruoju pagalbos telefonu. 14 proc. – priešgaisrinės pagalbos telefonu 01. Informaciniais telefonais (118, 1666 ir pan.) pasinaudotų 1 proc. apklaustųjų. (Pav.5.1).

Į artimiausią priešgaisrinę gelbėjimo tarnybą dažniau būtų linkę kreiptis vyresni nei 35 m. amžiaus apklaustieji bei miestų gyventojai. Internete atsakymo dažniau ieškotų jauniausi (18-25 m.) respondentai, mažesnių miestų/ rajonų centrų ir kaimo vietovių gyventojai. (Priedai, Lentelė Nr.47).

Pav.5.1

Kur, esant reikalui, Jūs ieškotumėte atsakymų jei kiltų klausimų, susijusių su priešgaisrine sauga? (Proc.)

N=3001

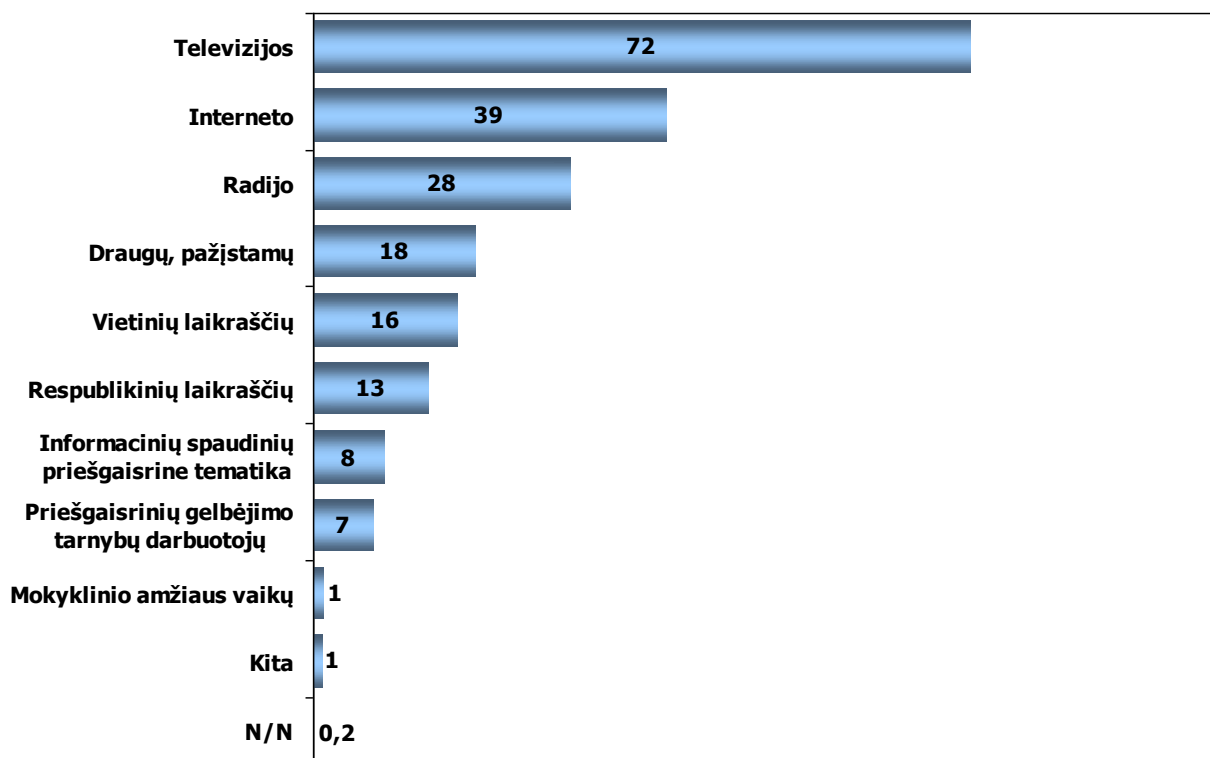
Dažniausiai informacija apie būdus, kaip apsisaugoti nuo gaisro ar kitų nelaimių, sužinoma iš televizijos (72 proc.). 39 proc. nurodė internetą. 28 proc. – radiją. 18 proc. dažniausiai apie tai sužino iš draugų, pažįstamų. 16 proc. – iš vietinių laikraščių. 13 proc. – iš respublikinių laikraščių. 8 proc. paminėjo informacinius spaudinius priešgaisrine tematika. 7 proc. – priešgaisrinių gelbėjimo tarnybų darbuotojus. (Pav.5.2).

Televiziją dažniau įvardino moterys, mažiausių pajamų respondentai, mažesnių miestų/ rajonų centrų bei kaimo vietovių gyventojai. Internetą – 18-25 m. amžiaus apklaustieji bei miestiečiai. Radiją – vyresni nei 55 m. amžiaus tyrimo dalyviai. Draugus, pažįstamus – moterys bei mažesnių miestų/ rajonų centrų gyventojai. Vietinius laikraščius – vyresni nei 35 m. respondentai bei vidutinių pajamų grupės nariai. (Priedai, Lentelė Nr.48).

Pav.5.2

Iš kokių šaltinių Jūs dažniausiai gaunate informaciją apie būdus, kaip apsisaugoti nuo gaisro bei kitų nelaimių? (Proc.)

N=3001

*Galimi 3 atsakymai; suma viršija 100 proc.

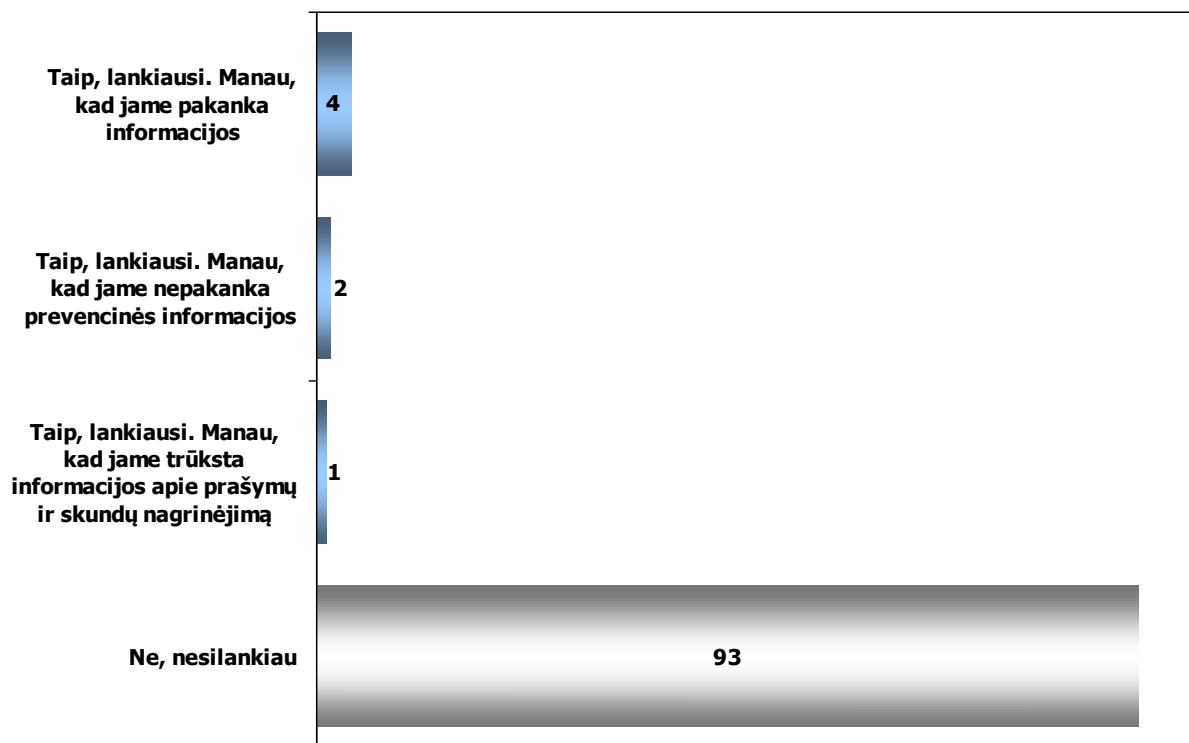
7 proc. apklaustųjų nurodė lankęsi Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento tinklalapyje www.vpgt.lt: 4 proc. mano, jog jame pakanka informacijos, 2 proc. jame pasigenda prevencinės informacijos, 1 proc. – informacijos apie prašymų ir skundų nagrinėjimą. (Pav. 5.3).

Aukščiausio išsimokslinimo respondentai bei didmiesčių gyventojai dažniau nurodė, jog jiems yra tekę lankytis Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento tinklalapyje (Priedai, Lentelė Nr.49).

Pav.5.3

Ar Jums teko lankytis Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento tinklalapyje www.vpgt.lt? (Proc.)

N=3001

6. Civilinė sauga

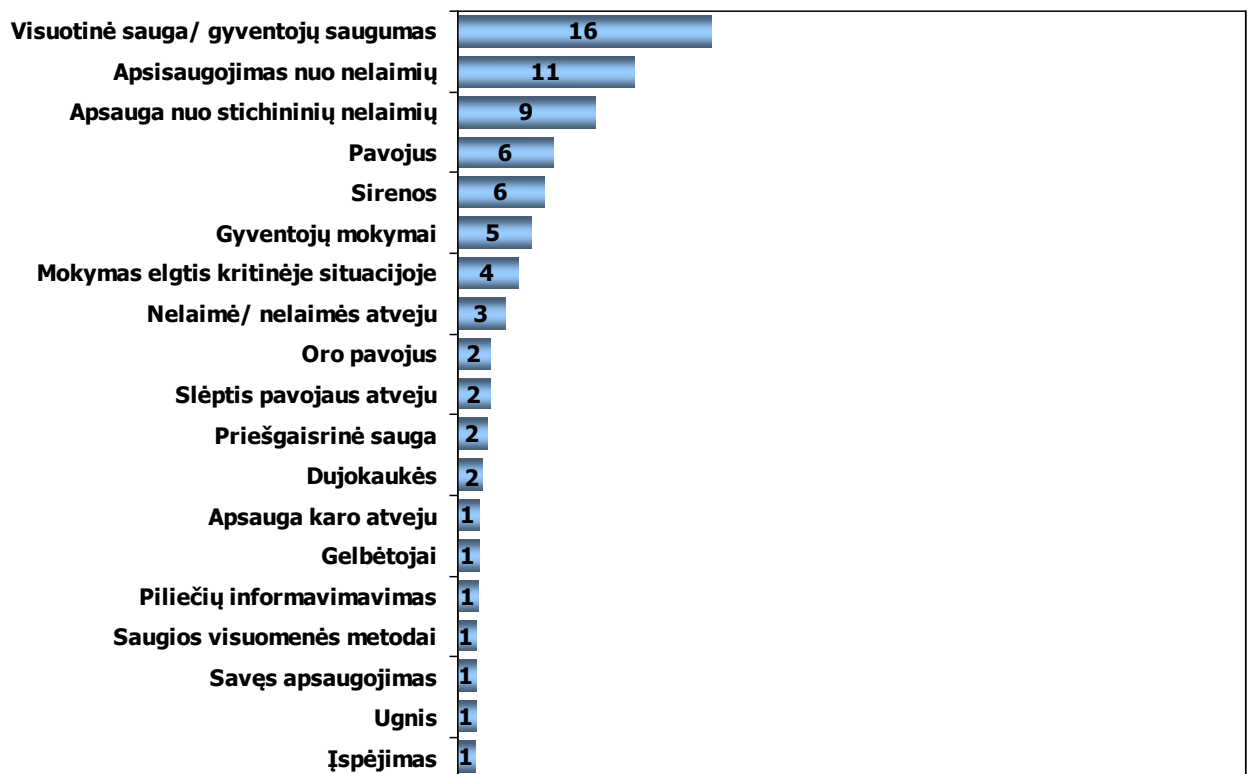
Sąvoką „Civilinė sauga“ gyventojai dažniausiai sieja su visuotine sauga/ gyventojų saugumu (16 proc.). 11 proc. tai asocijuojasi su apsisaugojimu nuo nelaimių. 9 proc. – su apsauga nuo stichinių nelaimių. 6 proc. – pavojumi. Dar 6 proc. – su sirenomis. (Pav.6.1).

„Civilinę saugą“ su visuotine sauga/ gyventojų saugumu dažniau sieja 36-45 m. amžiaus tyrimo dalyviai, didmiesčių gyventojai (Priedai, Lentelė, Nr.50).

Pav.6.1

Kokios mintys ar asociacijos Jums kyla išgirdus sąvoką „Civilinė sauga“? (Proc.)

N=3001

*Galimi keli atsakymai; suma viršija 100 proc. Pateikti tik dažniausiai paminėti atsakymai.

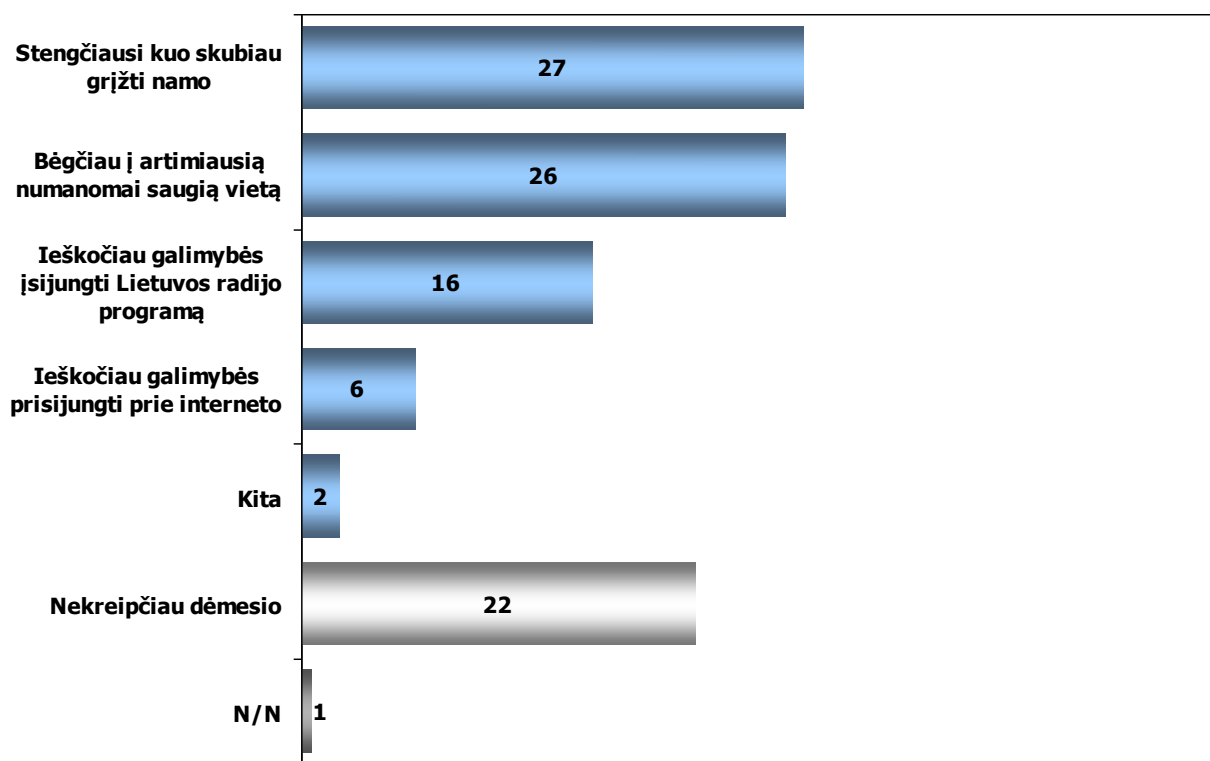
Gatvėje išgirdę sirenų gausmą tyrimo dalyviai dažniausiai stengtųsi kuo greičiau grįžti namo (27 proc.) arba bėgti į artimiausią numanomai saugią vietą (26 proc.). 16 proc. ieškotų galimybės įsijungti Lietuvos radijo programą. 6 proc. – galimybės prisijungti prie interneto. Vis dėlto 22 proc. teigė tokiu atveju į sirenas tiesiog nekreiptų dėmesio. (Pav.6.2).

Į artimiausią numanomai saugią vietą dažniau skubėtų moterys, 26-55 m. amžiaus apklaustieji, didmiesčių gyventojai. Vyrai, žemiausio išsimokslinimo respondentai, mažesnių miestų/ rajonų centrų gyventojai dažniau būtų linkę į sirenų gausmą nekreipti dėmesio. (Priedai, Lentelė Nr.51).

Pav.6.2

Kaip elgtumėtės, jei būdami gatvėje išgirstumėte sirenų gausmą? (Proc.)

N=3001

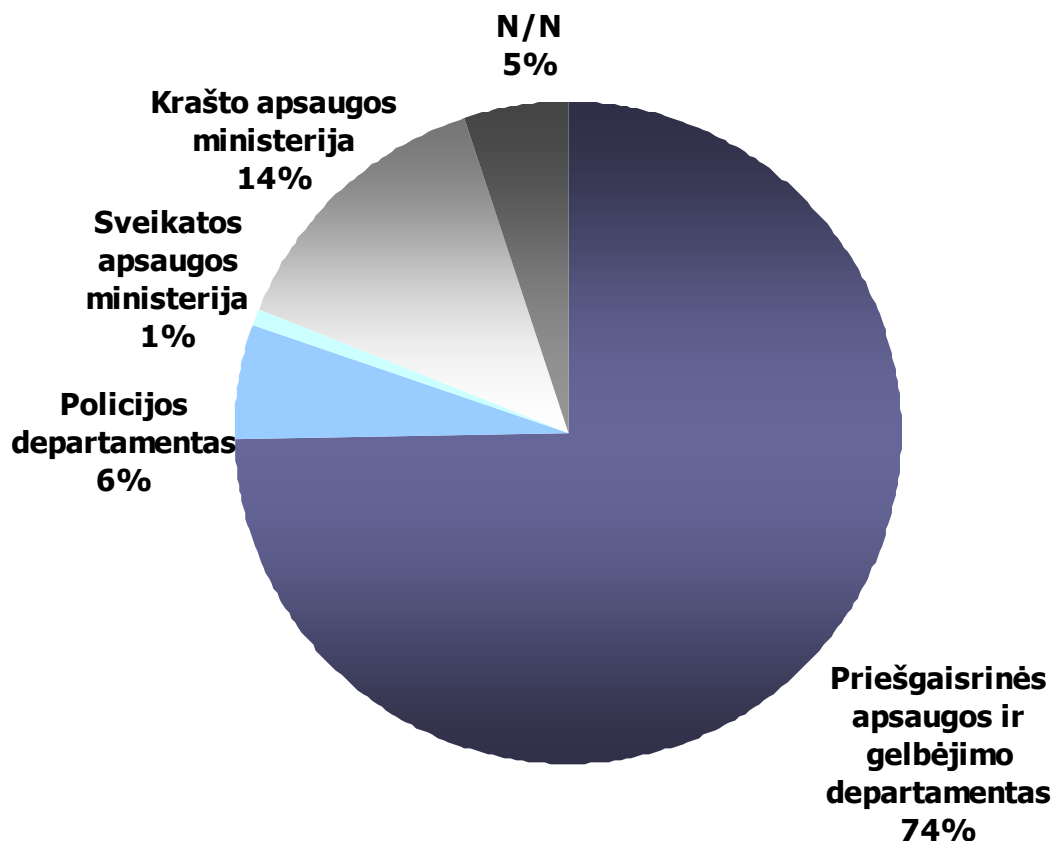
Atsakomybę už civilinę saugą šalyje gyventojai linkę priskirti Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentui (74 proc.). 14 proc. šią funkciją sieja su Krašto apsaugos ministerija. 6 proc. – su Policijos departamentu. 1 proc. tokią atsakomybę priskiria Sveikatos apsaugos ministerijai. (Pav.6.3).

Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentui šią atsakomybę dažniau priskyrė didmiesčių gyventojai. Krašto apsaugos ministerijai – mažesnių miestų/ rajonų centrų bei kaimo vietovių gyventojai. (Priedai, Lentelė Nr.52).

Pav.6.3

Kuri iš žemiau išvardintų institucijų, Jūsų nuomone, yra atsakinga už civilinę saugą šalyje? (Proc.)

N=3001

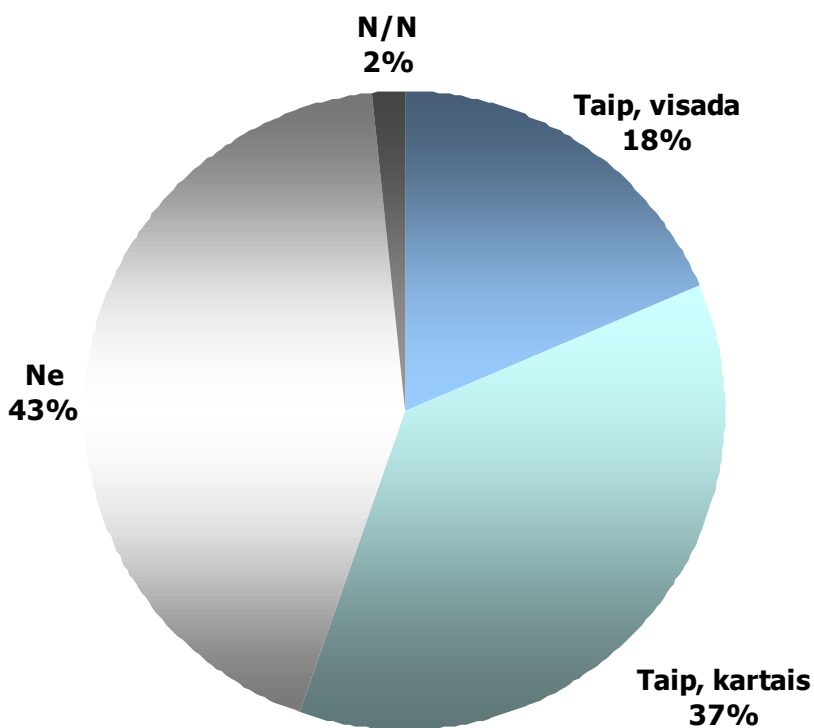
Dauguma (55 proc.) respondentų teigė, jog būdami prie nepažįstamų vandens telkinių pasidomi paplūdimių saugumu ir tinkamumu naudotis: 18 proc. visada, 37 proc. kartais. 43 proc. apklaustųjų į šį klausimą atsakė neigiamai. (Pav.6.4).

Visada nepažįstamų paplūdimių saugumu ir tinkamumu naudotis dažniau teigė pasidominčios moterys. Didžiųjų miestų gyventojai dažniau nurodė, jog pasidomi kartais. (Priedai, Lentelė Nr.53).

Pav.6.4

Ar lankydami prie Jums nepažįstamų vandens telkinių pasidomite paplūdimių saugumu ir tinkamumu naudotis? (Proc.)

N=3001

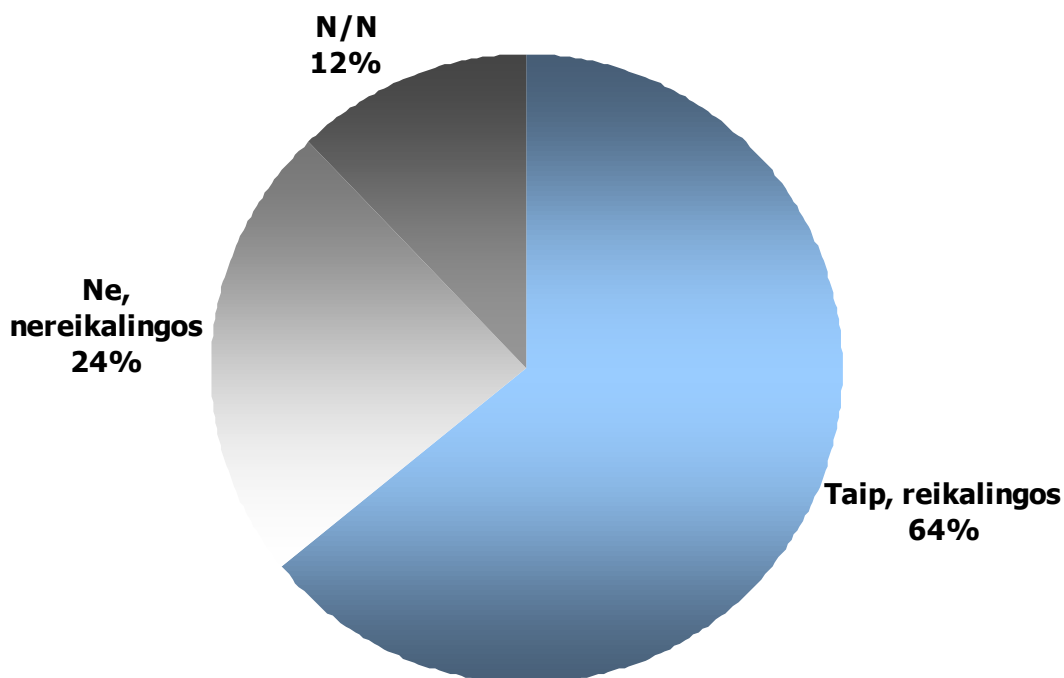
Didžioji dalis (64 proc.) apklaustų šalies gyventojų mano, jog slėptuvės, kuriose nuo išorės grėsmės galėtų pasislėpti didelis kiekis žmonių, yra reikalingos. 24 proc. tyrimo dalyvių abejoja tokių slėptuvių reikalingumu. (Pav.6.5).

Slėptuvių reikalingumą dažniau pripažįsta miestiečiai (Priedai, Lentelė Nr.54).

Pav.6.5

Jūsų nuomone, ar yra reikalingos slėptuvės, kuriose nuo išorinės grėsmės galėtų pasislėpti didelis kiekis žmonių? (Proc.)

N=3001

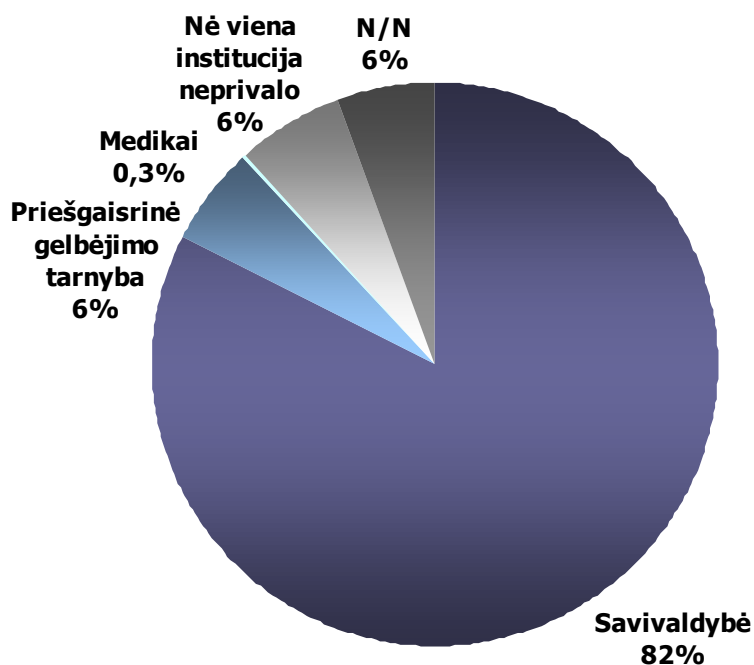
82 proc. respondentų manymu, savivaldybė privalo suteikti laikiną būstą, jei turimas būstas nukenčia nuo gaisro ar kitos nelaimės atveju. 6 proc. teigimu, laikiną būstą turėtų suteikti Priešgaisrinė gelbėjimo tarnyba. Dar 6 proc. nuomone, nė viena institucija neprivalo suteikti laiko būsto tokiu atveju. (Pav.6.6).

Statistiškai reikšmingų rezultatų skirtumų pagal respondentų socialines-demografines charakteristikas nėra. (Priedai, Lentelė Nr.55).

Pav.6.6

Kuri iš išvardintų institucijų privalo Jums suteikti laikiną būstą, jei jūsiškis nukentėtų gaisro ar kitos nelaimės metu? (Proc.)

N=3001

III. TYRIMO IŠVADOS

Santykis su Priešgaisrine gelbėjimo tarnyba

- Per 24 mėn. su Priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos pareigūnais teko bendrauti 10 proc. gyventojų: 6 proc. patys kreipėsi į Priešgaisrinę gelbėjimo tarnybą, o 4 proc. sulaukė tarnybos pareigūnų apsilankymo.
- Piliečių santykis su Priešgaisrine gelbėjimo tarnyba pirmiausia yra informacinio konsultacinio pobūdžio – 49 proc. atvejų gyventojai į tarnybą kreipėsi informacijos ar įvairių konsultacijų. Biurokratinės procedūrų tvarkymas sudaro apie ketvirtį bendravimo interakcijų – 26 proc. kreipėsi įvairių pažymų. 18 proc. dėl statinio pripažinimo tinkamu naudoti. Pačių priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos pareigūnų apsilankymas piliečių objektuose dažniausiai susijęs su šių objektų kontrole/įvertinimu (35 proc. atvejų tikrino statinius, patalpas. 13 proc. – apsilankė dėl statinio pripažinimo tinkamu naudoti), tačiau ženkliai dalį apsilankymų (39 proc.) sudaro ir konsultacinio pobūdžio vizitai.
- Piliečių skundimasis Priešgaisrinei gelbėjimo tarnybai bei šių skundų nagrinėjimas sudaro pakankamai mažą visų santykių su piliečiais dalį – apie 5 proc. piliečių kreipimusi ir apie 9 proc. pareigūnų vizitų į objektus.
- Dauguma piliečių kreipimosi į Priešgaisrinę tarnybą atvejų vyko tradiciniu ir pieliečiams ne itin patogiu būdu - 59 proc. atvejų buvo atvykta į Priešgaisrinę gelbėjimo tarnybą. 37 proc. kreipėsi telefonu, ir tik po 2 proc. – el.paštu ar paštu, faksu. Tai rodo itin didelį neišnaudotą potencialą tarnybai perkelti piliečių aptarnavimą į elektroninę erdvę. Kadangi besikreipusiųjų į priešgaisrinę gelbėjimo tarnybą demografinės charakteristikos artimos bendrai gyventojų populiacijai, o šios ataskaitos rengimo dieną interneto skvarbai Lietuvoje artėjant prie 60 proc., galime teigti, kad Priešgaisrinė gelbėjimo tarnyba maždaug pusę visų besikreipiančių interesantų galėtų (bent iš dalies) aptarnauti elektroninėje erdvėje.
- Piliečių aptarnavimo kokybę vertintina kaip gera - 89 proc. bendravusiųjų su Priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos darbuotojais šią patirtį vertina teigiamai – susitvarkė reikalus ir liko patenkinti, o neišspręstų klausimų dalis siekia tik 2 proc. Tobulintina sritis – aptarnavimo operatyvumas - 9 proc. interesantų reikalų sutvarkymui sugaišo daug laiko ir nervų. Be to, aptarnavimo operatyvumas

įvertintas prasčiausiai iš visų bendravimo su Priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos pareigūnais aspektų.

- Vystant darbuotojų profesines kompetencijas svarbu kreipti didesnę dėmesį ne į technines profesines darbuotojų žinias ar biurokratinį susirašinėjimą (tyrimo rezultatai rodo, kad raštu pareigūnai atsako išsamiai), o į pozityvius žmogiškuosius santykius formuojančias kompetencijas – paslaugumą, poreikių išsiaiškinimą, problemų sprendimą.

Gaisrai, ugniagesių- gelbėtojų darbas

- 14 proc. apklaustų šalies gyventojų per pastaruosius 2 metus teko patiems būti gaisro ar jo gesinimo liudininkais. Susidūrusieji tiesioginį ugniagesių-gelbėtojų darbą vertina gerai (38 proc. teigiamai, 55 proc. greičiau teigiamai). Su negatyvia patirtimi susidūrė 6 proc. respondentų.
- Šalies gyventojai supranta ugniagesių gelbėtojų darbo svarbą ir nusiteikę jiems padėti - 91 proc. yra linkę pateisinti priverstinį automobilio nutempimą, jeigu jis trukdo ugniagesiams privažiuoti iki gaisro ar kito įvykio vietos. Be to, net 81 proc. sutiktų neatlygintinai talkinti ugniagesiams-gelbėtojams nelaimių metu, jei nelaimė atsitiktų kaimynystėje.
- Lietuvos gyventojai mano, kad efektyvus ugniagesių-gelbėtojų darbas labiausiai priklauso nuo tarnybos materialinio aprūpinimo (77 proc.), darbuotojų profesinis mokymo ir kvalifikacijos kėlimo (72 proc.) bei darbo pavojingumą atitinkančio ugniagesių atlyginimo (60 proc.).

Priešgaisrinės apsaugos inspektoriai, jų darbo vertinimas

- Inspektorių darbas vertinamas nevienareikšmiškai – nors absoliuti dauguma susidūrusiųjų (97 proc.) inspektoriaus kompetenciją vertina teigiamai (24 proc. - labai kompetentingas, 73 proc. – greičiau kompetentingas), visuomenėje jis suvokiamas greičiau neigiamai – kaip kontrolierius (48 proc.) ar baudėjas (10 proc.), rečiau kaip patarėjas (32 proc.). Tokias nuostatas galima paaiškinti didele Priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos darbuotojų orientacija į profesionalumą bei nepakankamą dėmesį žmogiškiems bendravimo aspektams. Be to, tokius rezultatus gali įtakoti ir bendravimo patirties šaltiniai – iš 27 proc. apskritai susidūrusiųjų su inspektoriais, net 21-am proc. tai buvo darbinės-ūkinės veiklos pobūdžio

bendravimas (konsultavimasis konkrečiu klausimu, ar patikrinimas). Prevenciškai, akcijos metu su priešgaisrinės priežiūros inspektorais yra susidūrę tik 4 proc. šalies gyventojų.

- Korupcijos atvejų galimybė priešgaisrinės priežiūros inspektorių veikloje yra santykinai didelė – nors apskritai su inspektorių korupcija teko susidurti tik 3 proc. šalies gyventojų, tačiau vertinant tik su inspektorais bendravusių respondentų atsakymus, šis procentas pakyla iki 15 proc. Korupcijos tikimybė aukšta tiek „priduodant“ statinį, tiek eilinio patikrinimo metu. Situaciją apsunkina tai, kad patys gyventojai šį reiškinį linkę toleruoti – 34 proc. tiesiogiai nurodė, kad susidūrę su korupcija niekur nesikreiptų, o 43 proc. kreiptųsi į padalinio arba visos tarnybos vadovybę (t.y. linkę „blefuoti“, nes tokiu atveju į tarnybos vadovybę dėl korupcijos turėtų kreiptis 6 proc. visų sprendžiančių problemas). Paraleliai atliktas įmonių atstovų tyrimas rodo gerokai mažesnį galimos korupcijos mastą – apie 5 proc., be to neįvertinamas pasikartojančių kontaktų skaičius, todėl realiai sistemoje tikėtinas neskaidrių santykių mastas turėtų būti apie 3- 5 proc.

Nelaimių prevencija

- Didžiausią nerimą gyventojams kelia gaisrai (78 proc.). 50 proc. nurodė potvynius, audras, kitas stichines nelaimes. 45 proc. – autoavarijas. 16 proc. – chemines avarijas. Didžiausią gyventojų susirūpinimą kelia gyvenamųjų namų ir butų bei miško gaisrai (atitinkamai 79 ir 53 proc.). 29 proc. labiausiai nerimauja dėl deginamos žolės. Žolės deginimą 88 proc. gyventojų laiko pavojingu bei žala gamtai darančiu dalyku, kuris turi būti draudžiamas
- Tyrimo rezultatai atskleidė gana aukštą gyventojų sąmoningumo lygį gaisrų prevencijos srityje – net 95 proc. respondentų nuomone, gaisrų prevencija būstuose visų pirma turi užsiimti patys gyventojai. (41 proc. taip pat įvardijo priešgaisrinę gelbėjimo tarnybą, 39 proc. namo bendriją/ kaimo bendruomenę). Pozityvu ir tai, kad svarbiausia prevencine priemone (64 proc.) įvardinti ne techniniai sprendimai, o gyventojų švietimas ir mokymas. Visuomenėje mažta tikėjimas bausmėmis kaip sprendimo priemonėmis (baudų griežtinimą įvardijo 26 proc. gyventojų). Taip pat tik trečdalis (33 proc.) apklaustųjų tiki, kad priešgaisrinės saugos reikalavimų pažeidėjams skiriamos administracinės baudos daro teigiamą poveikį ir atgraso nuo pakartotinių pažeidimų darymo.

- Priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos organizuojami renginiai laikomi naudingais (95 proc.) visuomenei, tačiau tyrimo rezultatai rodo, kad tai daugiau teoriniai pasvarstymai – realiai tik 7 proc. respondentų yra tekę dalyvauti priešgaisrinių gelbėjimo tarnybų organizuotame visuomenei skirtame renginyje.
- Gyventojams yra labai svarbus jų pačių saugumas, todėl dauguma supratingai priima galimus biurokratinius nepatogumus susijusius su priešgaisrine sauga: 71 proc. respondentų mano, jog prievolė naujai pastatytą statinį „priduoti“ Priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos pareigūnams yra reikalinga, be to, 74 proc. šalies gyventojų būtų priimtina, kad priešgaisrinės saugos pareigūnai patikrintų, ar jų būstas atitinka priešgaisrinės saugos reikalavimus, tačiau kartu pageidautų ir pareigūnų konsultacijų, juolab, kaip rodo šio tyrimo rezultatai, gyventojų saugumui užtikrinti priimami sprendimai dažnai jų paprasčiausiai nepasiekia, pvz. tik 13 proc. apklaustųjų nurodė žinantys, jog gyvenamuose namuose (ir butuose) yra privaloma įrengti autonominius dūmų signalizatorius.

Žinios ir nuostatos dėl priešgaisrinio saugumo

- Nors gaisro atveju net 70 proc. respondentų pasielgtų kaip tradicinės civilizuotos vartotojiškos visuomenės atstovai t.y. skambintų pagalbos numeriu, gyventojų elgesys pamačius gaisrą yra gana aiškiai apspręstas gyvenamosios vietos, gyventojų lyties ir netgi išsimokslinimo: kaimiškų vietovių gyventojai bei vyrai dažniau patys pultų gesinti gaisrą, tuo tarpu didmiesčių gyventojai, aukštesnio išsimokslinimo atstovai bei moterys pirmiausia skambintų specialiosioms tarnyboms.
- Savo žinias kaip elgtis kilus gaisrui dauguma gyventojų vertina santūriai – tik 14 proc. yra įsitikinę turintys pakankamai žinių, kad kilus gaisrui ar kitai ekstremaliai nelaimei galėtų priimti greitus ir teisingus sprendimus (dažniau kaimo gyventojai ir vyrai), tuo tarpu net 57 proc. (dažniau didmiesčių gyventojai, aukštesnio išsimokslinimo atstovai) žino tik pagrindinius elgesio principus. Net 27 proc. respondentų pripažino, jog jiems nepakanka žinių, kaip elgtis gaisro ar kitų ekstremalių nelaimių atveju.
- Efektyviausia apsisaugojimo nuo kilusio gaisro namuose priemonė laikomas autonominis dūmų detektorius (44 proc.). Dar 35 proc. įvardijo gesintuvą. Pastaruoju teoriškai naudotis moka 60 proc. apklaustų šalies gyventojų, tačiau tik

22 proc. yra tai darę praktiškai. Net 40 proc. pripažino ugnies gesintuvu naudotis nemokantys (dažniau moterys ir kaimo gyventojai).

- Pagrindine gaisrų gyvenamuosiuose namuose priežastimi laikomi neatsargus žmonių elgesys (72 proc.), elektros įrengimo ir eksploatavimo pažeidimai (61 proc.) bei neatsargus rūkymas (56 proc.). 45 proc. nurodė netvarkingas krosnis ir dūmtraukius. 39 proc. – mažamečių vaikų išdykavimą su ugnimi. 25 proc. – paauglių „eksperimentavimą“ su degiais, sprogstamais prietaisais.

- Nors „vaikų faktorius“ tarp gaisrų priežasčių užima svarbią vietą, realiai vaikų mokymas šeimoje priešgaisrinės saugos bei saugaus elgesio buityje klausimais nėra pakankamas – tik 53 proc. vyresnius nei 4m. vaikus auginančių respondentų garantuoti, kad vaikai žino pagrindinius saugaus elgesio principus. Kiti tėvai arba to nežino, arba linkę pasikliauti mokykloje suteikiamomis žiniomis. Mažiau dėmesio tam linkusios skirti moterys, didmiesčių gyventojai ir kaimų gyventojai. Būtų tikslinga remiantis detalesniais šio tyrimo rezultatais išskirti tikslines/ rizikos grupes (pvz. didmiesčių vaikai iš nepilnų šeimų), kurių mokymams mokykloje būtų skiriamas didesnis dėmesys.

- Nors respondentų nuomone daugiausia gaisrų (69 proc.) kyla gyvenamuosiuose namuose, apskritai praktikoje gyventojai nelikę daug dėmesio skirti gaisrų prevencijai - 16 proc. apklaustųjų teigė apdraudę turtą nuo gaisro, 9 proc. turi namuose gesintuvą, 4 proc. – autonominius dūmų signalizatorius, detektorius ar gaisro signalizaciją. Likusieji, t.y. didžioji dalis gyventojų kol kas nedarė nieko, kad apsaugotų save, savo šeimą ar turtą nuo gaisro. Apskritai kokių nors veiksmų bent teoriniame lygmenyje ketina imtis 26 proc. gyventojų.

- Panašiai suvokiami ir evakuacijos planai. Evakuacijos ženklai gyventojams yra žinomi, tačiau dažniausiai į juos nekreipiama didesnio dėmesio - 35 proc. respondentų lankydamiesi visuomeninės paskirties pastatuose atkreipia į juos dėmesį: 16 proc. juos įsimena, 19 proc. jų nėra linkę sureikšminti. 30 proc. į juos dėmesio nekreipia, nors žino jų reikšmę. 35 proc. į juos tiesiog nekreipia dėmesio.

- 9 proc. respondentų yra tekę gesinti gaisrą patiems, nekviečiant ugniagesių-gelbėtojų: 7 proc. tai darė vieną kartą, 2 proc. – daugiau nei vieną kartą. 91 proc. to daryti kol kas neteko.

- Dažniausiai tokiais atvejais ugniagesiai-gelbėtojai nekviečiami, kai gyventojai patys susitvarko su ugnies gesinimu (40 proc.) arba kuomet gaisras yra nedidelis

(31 proc.) – t.y. daugumoje atvejų ugniagesiai nekviečiami sąmoningai. Tik 6 proc. atvejų gelbėtojai buvo nepasiekiami – nebuvo galimybės paskambinti ir pan.

- Apskritai bendru pagalbos telefonu 112 42 proc. būtų linę skambinti, kuomet kyla reali grėsmė sveikatai, saugumui ar turtui. 5 proc. – kuomet reikia skubių įvairių techninių tarnybų paslaugų. 1 proc. – kuomet reikalinga psichologinė pagalba. Dar 49 proc. apklaustųjų teigė, jog bendruoju pagalbos numeriu skambintų visais šiais atvejais, nes tai yra BENDRAS pagalbos telefonas.

- Kita susijusi informacija:

- 46 proc. namų ūkių yra rūkančių žmonių. Dažniausiai (73 proc.) rūkoma lauke/ atviroje vietoje (terasoje, balkone). 20 proc. - virtuvėje. 4 proc. teigė, jog rūkoma visose patalpose.

- 27 proc. apklaustų šalies gyventojų mano, jog vieno gaisrinio automobilio atsivežto vandens (apie 3000 l) užtenka iki 6 minučių gesinimo laiko. 31 proc. manymu, tokio kiekio vandens ugniagesiams užtenka 10-12 minučių. Dar 23 proc. – 20-25 minutėms. 7 proc. mano, jog tokiu kiekiu vandens galima užgesinti gyvenamąjį namą.

- Gaisro metu didžiausiu pavojumi žmogaus gyvybei gaisro metu laikomos smalkės (49 proc.). 24 proc. mano, jog didžiausią pavojų kelia dūmai, 22 proc. – liepsna. Dėl smalkių itin baiminasi vyresnio amžiaus, kaimo gyventojai. Jaunimas bei didmiesčių gyventojai labiausiai baiminasi liepsnos.

Informacijos šaltiniai

- Kilus klausimams dėl priešgaisrinės saugos, 36 proc. šalies gyventojų pirmiausia kreiptųsi į artimiausią priešgaisrinę gelbėjimo tarnybą. 30 proc. atsakymų ieškotų internete. 17 proc. – skambintų ir prašytų konsultacijos bendruoju pagalbos telefonu. 14 proc. – priešgaisrinės pagalbos telefonu 01. Svarbu pastebėti, kad internete informacijos dažniau ieškotų tie, kuriems kreiptis į tarnybą yra nepatogu (gyvena kaimo vietovėje ir pan.) bei jaunesni gyventojai, kurie internete įpratę ieškoti bet kokios informacijos.

- Svarbiausiu informacijos šaltiniu apie būdus, kaip apsisaugoti nuo gaisro ar kitų nelaimių, išlieka televizija (72 proc.). 39 proc. nurodė internetą. 28 proc. – radiją. 18 proc. dažniausiai apie tai sužino iš draugų, pažįstamų. 16 proc. – iš vietinių laikraščių. 13 proc. – iš respublikinių laikraščių. 8 proc. paminėjo

informacinius spaudinius priešgaisrine tematika. 7 proc. – priešgaisrinių gelbėjimo tarnybų darbuotojus.

- 7 proc. apklaustųjų nurodė lankęsi Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento tinklalapyje www.vpgt.lt: 4 proc. mano, jog jame pakanka informacijos, 2 proc. jame pasigenda prevencinės informacijos, 1 proc. – informacijos apie prašymų ir skundų nagrinėjimą.

Civilinė sauga

- Sąvoką „Civilinė sauga“ gyventojai dažniausiai sieja su visuotine sauga/gyventojų saugumu (16 proc.). 11 proc. tai asocijuojasi su apsisaugojimu nuo nelaimių. 9 proc. – su apsauga nuo stichinių nelaimių. 6 proc. – pavojumi. Dar 6 proc. – su sirenomis.
- Gyventojai suvokia civilinės saugos svarbą ir nuogąstauja dėl apleistų slėptuvių kuriose nuo išorės grėsmės galėtų pasislėpti didelis kiekis žmonių (64 proc. Mano, kad jos reikalingos). Be to, visuomenėje nėra aiškumo kaip elgtis išgirdus sirenų gausmą: dalis gyventojų stengtųsi kuo greičiau grįžti namo (27 proc.) arba bėgti į artimiausią numanomai saugią vietą (26 proc.). 16 proc. ieškotų galimybės įsijungti Lietuvos radijo programą. 6 proc. – galimybės prisijungti prie interneto. O 22 proc. teigė tokiu atveju į sirenas tiesiog nekreiptų dėmesio.
- Atsakomybę už civilinę saugą šalyje gyventojai linkę priskirti Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentui (74 proc.). 14 proc. šią funkciją sieja su Krašto apsaugos ministerija, tuo tarpu nukentėjus nuo gaisro ar kitos nelaimės atveju 82 proc. Laikino būsto būtų linkę reikalauti iš savivaldybės.
- Dauguma (55 proc.) respondentų teigė, jog būdami prie nepažįstamų vandens telkinių pasidomi paplūdimių saugumu ir tinkamumu naudotis: 18 proc. visada, 37 proc. Kartais (dažniau moterys). 43 proc. apklaustųjų į šį klausimą atsakė neigiamai.

Gaisrų prevencijos formų efektyvumas ir informacijos kanalai

Tyrimo rezultatai rodo, jog priešgaisrinių gelbėjimo tarnybų organizuojami renginiai yra riboto efektyvumo. Nors tokių renginių dalyviai pripažįsta jų naudą, ji pasiekia labai mažą visuomenės dalį – apie 60 proc. apklaustų šalies gyventojų nėra nei

dalyvavę, nei girdėję apie tokius renginius. Atsižvelgiant į dalyvių deklaruojamą šių renginių naudą ir mažą iniciatyvą, rekomenduotina juos orientuoti į specifines, daugiau betarpiško priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos darbuotojų dėmesio reikalaujančias socialines grupes, pvz., mokyklinio amžiaus vaikus ar mažesnių miestelių/ kaimo vietovių bendruomenes.

Informaciniai spaudiniai priešgaisrine tematika taip pat nėra efektyvūs – jie pasiekia tik mažą visuomenės dalį. Todėl rekomenduotina informacinius spaudinius naudoti tik tikslinei auditorijai ir tikslinei žinutei perteikti.

Pagrindine ir svarbiausia informacijos apie gaisrų ir kitų nelaimių prevenciją ar civilinę saugą priemone išlieka televizija. Ja galima pasiekti platesnę auditoriją ir sunkiau kitais informaciniais kanalais pasiekiamas socialines grupes – mažesnes pajamas turinčius šalies gyventojus ir kaimo vietovių gyventojus. Būtent šios socialinės grupės yra „silpniausia“ visuomenės grandis, vertinant piliečių sąmoningumą gaisrų prevencijos srityje – ypatingai tai atsispindi jų praktiniuose priešgaisrinės ir civilinės saugos įgūdžiuose ir elgsenoje (pvz., įgūdžiai naudotis gesintuvu, vaikų priešgaisrinės saugos ugdymas, domėjimasis naudojamų vandens telkinių saugumu, evakuacijos ženklų žinojimas).

Greta pagrindinio informacijos apie gaisrų ir kitų nelaimių prevenciją šaltinio – televizijos – svarbus interneto vaidmuo. Jame tokio pobūdžio informaciją randa 2 iš 5 tyrimo dalyvių. Svarbų interneto vaidmenį patvirtina ir tai, jog 30 proc. apklaustų šalies gyventojų būtent čia ieškotų atsakymų, jeigu kiltų klausimų, susijusių su priešgaisrine sauga. Rekomenduotina stiprinti paties Valstybinės priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento tinklalapio žinomumą. Svarbu atsakymų į klausimus, susijusius su priešgaisrine sauga, ieškančius interneto vartotojus nukreipti ten, kur ši informacija yra tiksliausia, t.y. į ją formuojančios ir kontroliuojančios institucijos tinklalapį www.vpgt.lt.

Vyriausio amžiaus gyventojams informaciją efektyvu pateikti per radiją. Būtent ši grupė dažniau radiją mini tarp informacijos apie gaisrų ir kitų nelaimių prevenciją.

Tarp kitų visuomenės informavimo priemonių didžiausią reikšmę turi vietiniai laikraščiai. Šis informavimo šaltinis aktualiausias viduriniam visuomenės sluoksniui – vidutinių pajamų, vidutinio ir vyresnio amžiaus šalies gyventojams.

Sąmoningumo ir informuotumo lygmuo priešgaisrinės/civilinės saugos srityje	Segmentas	Efektyviausi komunikaciniai kanalai
Žemas	- mažiausių pajamų grupė	- televizija
Žemas	- kaimo vietovių gyventojai	- televizija - specialūs renginiai
Žemas	- žemiausio išsimokslinimo gyventojai	- televizija
Žemas	- jauniausio (18-25 m.) amžiaus grupė	- internetas
Vidutinis	- vyriausio (56 m. ir daugiau) amžiaus grupė	- radijas
Vidutinis	- jauno (26-35 m.) amžiaus grupė	- internetas
Aukštas	- aukščiausio išsimokslinimo gyventojai	- internetas
Aukštas	- vidutinio (35-55 m.) amžiaus grupė	- vietinė spauda
Aukštas	- vidutinių pajamų grupė	- internetas, vietinė spauda
Aukštas	- didžiausių pajamų grupė	- internetas
Aukštas	- 5-ių didžiųjų miestų gyventojai	- internetas

Apibendrinant tyrimo rezultatus galima pastebėti, kad atsakomybė už būsto ir apskritai gyventojų saugą dažniau priskiriama vyrams. Moterys dažniau pripažino nežinančios, kaip elgtis tam tikrose situacijose. Kita vertus, moterys yra atsargesnės, apdaresnės (pvz. vyrai dažniau gesina gaisrus patys), todėl tikslinga kalbėti apie „vyrišką“ ir „moterišką“ priešgaisrinės ir civilinės saugos komunikaciją – moterims aiškinant būtinybę kiekvienam žmogui žinoti apsisaugojimo pagrindus, vyrams – pamatuotai įvertinti savo galimybes bei vengti nepagrįstos rizikos.

Taip pat pastebima tendencija, kad didžiuosiuose miestuose gyvenantys, aukštesnio išsimokslinimo gyventojai dažniau linkę elgtis pagal „moterišką“ modelį - jie atsargesni, tačiau jau nebeturi tam tikrų įgūdžių, kuriuos dar išlaikę kaimo vietovių gyventojai. Savo ruožtu, kaimuose vyraujanti „vyriška“ priešgaisrinės ir civilinės saugos supratimo linija kelia per didelio pasitikėjimo ir netinkamo „savarankiškumo“ problemas.